

Activitatea Cooperativei Industria și Comerț, instituția de credit și economii a meseriașilor din Arad

Direcțiunea Cooperativei „Industria
și Comerț” din Arad, a înaintat
adunării generale următoarea dare
de seamă:

Onorată Adunare Generală!

Consiliul de administrație al cooperativei
„Industria și Comerțul” Societate cooperativă
de credit și economii din Arad prezintă acum
darea de seamă despre al 39-lea an de gestiune,
în cursul căruia s'a străduit a conduce agendele
cooperativei după cea mai bună cunoștință și
prevedere satisfăcând încrederea ce i s'a acor-
dat, ținând seamă mereu de interesele mem-
brilor pentru satisfacerea cererilor pentru credite.
Decretul Lege din 5 Mai 1938 a stabilit maxi-
mumul dobânzii la 7% la sută, ce reprezintă o
reducere de 2 la sută față de situația anului tre-
cut. Prin acesta a ușurat mult sarcinile mem-
brilor noștri, însă a redus considerabil veniturile
cooperativei, ceea ce a cauzat scăderea profitului
net.

La 1 Septembrie 1938 a expirat termenul
acordat de lege pentru a pune statutele de acord
cu dispozițiunile Legii cooperativei în vigoare. Ca
urmare, adunarea generală extraordinară din 17
Iulie a votat modificarea corespunzătoare a
statutelor, pe cari le-am înaintat institutului
National al Cooperatiei spre aprobare, după care
au fost prezentate Judecătoriei Mixte din Arad,
de unde am primit autorizatia de funcționare.
Statutele modificate au fost luate la cunoștință
de adunarea generală extraordinară din 11 Sep-
tembrie și corespunzător acestora, adunarea a
efectuat alegerea membrilor în consiliul de ad-
ministrație în număr de 6, alegând totodată 3
membri ordinari și 3 membri supleanți în comi-
sia de cenzori, precum 120 membri în comitetul
de propagandă, aducând totodată hotărârile
statutare referitoare la procentul dobânzii și
înființarea postului de director.

Statutele au fost redactate și în limba ma-
ghiară și așteptăm dicizia acestei adunări ge-
nerale pentru tipărirea statutelor.

Cu ocazia aceasta atragem atențiunea mem-
brilor că noile statute au fixat valoarea nomi-
nală a unei părți sociale la 1000 lei și conform
Legii din 23 Iunie 1938 fiecare membru trebuie
să posede cel puțin 2 părți sociale cu valoarea
deplin vărsată și drept de vot are numai acel
membru care a achitat acest minimum de 2000
lei. Rugăm pe membrii noștri, cari nu au ajuns
încă la această sumă, să satisfacă cât mai re-
pede această dispoziție.

Raportăm onoratei adunări generale că am
intrat în rândul membrilor Institutului National
al Cooperatiei cu coasocierea de 50.000 Lei.

Raportul nostru detaliat despre gestiunea
anului 1938 îl facem prin următoarele:

Numărul membrilor a fost la finele anului
1937 de 1610, în cursul anului 1938 au intrat
103 membri noi, au ieșit 31 membri, precum 134
membri cari au figurat cu părți sociale în va-
loare mai mică de minimul stabilit, i-am șters
din rândul membrilor, astfel la sfârșitul anului
am avut 1548 membri.

Capitalul societar a fost la finele anului
1937 Lei 6.174.314, în cursul anului 1938 s'a
mai adăugat 1.114.403 Lei, făcând laolaltă
7.288.717 Lei, din care am restituit în cursul
anului 697.940 Lei, astfel capitalul societar de-

plin vărsat de membri s'a ridicat la sfârșitul
anului 1938 la 6.590.777 Lei.

Fondurile de rezervă au fost după cum ara-
tă și bilanțul:

Fondul general de rezervă	1.234.868 Lei
Fondul de rezervă al creanțe- lelor dubioase	223.035 "
In total	1.457.903 Lei

fiind dotat din profitul ace-
stui an cu

astfel fondurile noastre de re- zervă fac laolaltă	1.478.325 Lei
capitolul nostru propriu împreună	6.590.777 Lei
s'a ridicat la suma de	8.069.129 Lei

Circulația cassei a fost următoarea:

Numerar aflat în casă la 1 Ia- nuarie 1938	1.497.469 Lei
încasări în cursul anului	143.214.249 "
In total	144.711.718 Lei

Ieșire a fost în cursul anului

rămânând un sold la finele anului de	143.296.582 "
	1.415.136 Lei

Circulația totală a cassei în
anul 1938 s'a ridicat la suma
totală de

288.008.300 Lei

Portofoliul cambiilor a fost la

la finele anului 1937	16.174.717 Lei
-----------------------	----------------

În cursul anului am escomptat

7267 cambii în valoare de	86.338.780 "
In total	102.513.497 Lei

S'au achitat în cursul anului

cambii în valoare de	88.772.802 "
rămânând un stoc de cambii în portofoliu pt.	13.740.695 "

Debitori în Cont Curent. Creditele acordate mem-
brilor pe cont curent au fost la finele anului

precedent	8.731.932 Lei
-----------	---------------

În cursul anului am acordat

noi credite în suma de	6.599.264 "
In total	15.331.196 Lei

din care sumă s'achitat în cur-
sul anului

9.014.778 "

rămânând stocul de

6.316.418 Lei

la sfârșitul anului 1938.

Depuneri. Situația depunerilor

a fost la 31 Dec. 1937	17.108.421 Lei
Nou depuneri în cursul anului	25.678.711 "
Laolaltă	42.787.132 Lei

S'a scos în cursul anului

astfel a rămas la sfârșitul anului	30.323.254 "
Din aceste depuneri	12.463.878 Lei
a fost depuse pe libele de depunere și	10.944.206 Lei
au fost depuse pe cont curent.	1.519.672 "
In total	12.463.878 "

Reescompt. În anul 1938 ne-am
folosit deasemenea de ree-
scompt, care conform bilan-
țului a fost

1.010.147 Lei

Deb. sect. de mărfuri: figurează cu 5.971.855

Lei în bilanțul nostru, față de care creanțele
comercianților și conturile tranzitorii figu-
rează cu aceeași sumă.

Bilanțul: suma finală a bilanțului este 28 mi-
liane 306.672 Lei, iar circulația totală al anu-
lui 733.215.716 Lei.

Contul de profit și pierdere. Conform bilanțu-
lui nostru încheiat la 31 Decembrie 1938 am
realizat un profit de 204.496 Lei. Propunem,
pentru împărțirea acestei sume să fie acor-
dat conform statutelor:

Fondului de rezervă 10%	20.449 Lei
Fondului cultural și de asis- tență 5%	10.224 "
Consiliului de administrație 6%	12.269 "
Comisiei de cenzori 3%	6.134 "
Funcționarilor 3%	6.143 "
Pentru dividendă de 3% a părților sociale	149.286 "
In total	204.496 Lei

Propunem onoratei adunări generale să fi-
xeze suma bilanțului pe anul 1938 în Lei
28.306.672, profitul net în suma de Lei 204.496,
iar după ascultarea raportului comisiei de cen-
sori să binevoiască a acorda atât consiliului de ad-
ministrație cât și comitetului de cenzori descăr-
carea pentru gestiunea anului 1938.

Rugăm adunarea generală să decidă că
primește propunerea consiliului de administra-
ție referitoare la împărțirea profitului net și să
dispune ca dividendele și dotațiile să fie achi-
tate cu începerea zilei următoare după adunarea
generală.

Procentul de reescomt a fost până la 15
Februarie 1938 de 9%, dela 16 Februarie până
la 6 Mai 9½%, după care conform Legii a fost
stabilit în 7½%. Raportăm mai departe că pe
baza însărcinării adunării generale anterioare,
am rânduit imobilele din Str. Blanduziei 26. și
Str. Griviței 43. Depunătorii noștri mai însem-
nați: Grupele industrișilor pentru ajutor de în-
mormântare din Arad și Reuniunea Civilă de
Binefacere din Arad au ridicat sume însemna-
te pentru acoperirea taxelor de asigurare către
Societatea de Asigurare Prima Ardeleana în
baza contractelor încheiate cu numita societate
pentru asigurarea membrilor acestor grupe și
acest fapt a cauzat scăderea stocului de depu-
neri.

Circulația realizată de secția noastră de
mărfuri „Mercur” a fost următoarea: Membrii
acestei secții au pus în vânzare mărfuri în va-
loare de 9.072.547 Lei. Față de anul trecut cir-
culația s'a majorat cu 919.436 Lei, iar din su-
mele încasate în contul acestor vânzări s'a achi-
tat în cursul anului 8.025.360 Lei, cu 253.746
Lei mai mult ca în anul trecut. Dela înființarea
secției de mărfuri, adică dela 15 Decembrie 1929
valoarea totală a mărfurilor vândute se ridică
la suma de 64.686.831 Lei, din care s'a achitat
59.172.463 Lei, rămânând ca urmare un sold de
5.514.368 Lei corespunzător bilanțului.

Pe ordinea de zi mai figurează votarea bu-
getului pe anul 1939, pentru care vom face pro-
punerea la punctul corespunzător.

Urmează și efectuarea alegerilor și anume
expiră mandatul a 2 membri în consiliul de ad-
ministrație, 3 membri ordinari și 3 supleanți în
comisia de cenzori și 120 membri în comitetul
de propagandă. Membrii consiliului de adminis-
trație urmează a se alege pe timp de 3 ani,
membrii comitetului de cenzori și de propagandă
pe 1 an. Acei membri cărora le-a expirat manda-
tul se pot realege.

La 25 Iulie 1939, implineşte cooperativa noastră al 40-lea an de existenţă, care îşi continuă acum activitatea sub denumirea de „Industria şi Comerţul” societate cooperativă de credit şi economie din Arad, modificându-şi statutele conform legii în vigoare şi extinzându-şi totodată şi activitatea prin organizarea şi propagarea economiei, care este totată de importanţă ca acordarea creditelor.

Patruzeci de ani este timpul unei generaţii, generaţia care în anul 1899 a înfiinţat cooperativa de credit a industriişilor, se stinge mereu şi numai puţini sunt încă în viaţă dintre fondatori, dar sămânţa semănată de ei a devenit în timpul acestor patru decenii un arbore mare, a cărui roade le foloseşte generaţia actuală. Dacă luăm în consideraţie că la înfiinţare a avut 143 membri industriali fondatori cari au semnat 508 buc. părţi sociale în valoare de 25.400 coroane, şi azi are 1548 membri, iar capitalul societăţii şi rezervele întrec suma de opt milioane Lei, putem vedea măsura dezvoltării. Această dezvoltare a început de fapt în anul 1922, când capitalul societăţii a fost 26.400 Lei, fondul de rezervă 5393 Lei şi depunerile noastre 14.107 Lei, de la care timp prin munca noastră sânguinoasă am ajuns la rezultatul de azi.

Acum la începutul erei a doua de 40 ani

trebuie să începem o nouă eră, e necesar să străngem din nou rândul membrilor, să aducem noul sacrificiu pentru a realiza şi mai bune rezultate. În munca, pe care o începem, acum fiecare membru e dator să sprijine prin munca sa cooperativa, căci dacă fiecare membru va aduce numai câte un depunător nou cu câte o mie Lei, în timp de trei ani vom majora cu încă trei milioane stocul depunerilor. Înlesnirile date pentru achitarea părţilor sociale, care se pot plăti în rate lunare de câte 100 lei, iar ca depuneri primim de la 5 lei săptămânal începând, nu poate nimeni invoca situaţia gravă economică sau lipsa de câştig.

Cu denumire nouă dar cu spiritul vechi, ţinând seama mereu de ideea de fond a cooperativei, „unul pentru toţi şi toţi pentru unul” începem noua eră. În timpul de 40 ani a crescut o nouă generaţie, care păstrează fără şovăire ideea cooperativei, dintre cari fiecare membru ştie că cooperativa există pentru totalitatea membrilor şi ţine seama de interesul tuturor şi munceşte pentru toţi.

Să preţuim şi să iubim deci cooperativa, care e a noastră şi care e unica noastră prietenă şi sprijinitoare în situaţiile grele ale vieţii. Veniţi să ne unim în jurul instituţiei cooperative, căci numai prin cooperatie putem clădi viitorul nostru mai bun.

Aprilis elsején életbelépett az új postatarifa

Mint megírtuk, április elsején új postai díjszabás lép életbe, amely az eddigivel szemben részben emelést, részben pedig lényeges árszállítást tartalmaz. Megváltozott nemcsak a leveleküldemények, hanem a csomagszállítás és a táviratok díja is. A legközönségesebb érdeklő jelentősebb változások a következők:

Egyszerű levelek: Helyben 20 grammig 5 lei, más helységbe 7 lei (ez a tétel nem változott meg és amíg a jelenleg érvényben lévő egy lejes postai repülőbélyegek ki nem fogynak, a küldemények felbélyegzése ugyanúgy történik mint eddig, vagyis 6 lejes posta és egy lei repülőbélyeg ragasztandó. Az egyszerű 7 lejes bélyeg csak később kerül forgalomba.) 21 grammtól 50 grammig helyben 7 lei, más helységbe 9 lei, 51 grammtól 100 grammig helyben 11 lei, más helységbe 13 lei. A további díjszabás a súly szerint változik, de a maximális súly, — az eddigi két kilógrammal szemben — csupán 1000 gramm lehet.

Egyszerű levelezőlap: Helyben 4 lei, más helységbe ugyancsak 4 lei, míg a fizetett válasszal küldött levelezőlap ára 7 lei. A katonai levelezőlap az eddigi 1 leu maradt.

Képes levelezőlap: Ha csak üdvözlőlet vagy ünnepi jókívánságot tartalmaz, helyben 4 lei, más helységbe szintén 4 lei. Más szöveggel helyben 5 lei, más helységbe ugyancsak 5 lei.

Névjegyek: Üdvözlőlet, gratulációt, vagy részvétikívánságot tartalmazó írott, vagy nyomtatott szöveggel helyben, vagy más helységbe egyaránt 1.50 lei. Más szöveggel helyben, vagy más helységbe 3 lei.

Nyomtatványok: 50 grammig helyben, vagy más helységbe 1.50 lei, 51 grammtól 100 grammig helyben, vagy más helységbe 2.50 lei. A további díjszabás a súly emelkedése szerint változik. A legnehezebb nyomtatvány küldemény csupán 1 kgr. lehet, az annál súlyosabbat már mint csomagot kezelik.

Könyvek: 100 grammig bárhová 1.50 lei, 101—250 grammig bárhová 2.50 lei, a további díjszabás a súly szerint emelkedik, egészen két kilógrammig, az ezen felüli küldeményt már csomagnak minősítik.

Újságok: A lapkiadó által küldött újságcsomag díja 120 grammig 25 bani, a magánzemélyek által küldött újságcsomag díja pedig 100 grammig 1 leu, 101 grammtól 250 grammig 3 lei.

Képeslapok és folyóiratok: Ha magánzemély küldi, 100 grammig 1 leu, 100 grammtól 250-ig 3 lei, stb. A díj egy kilógramm súly szerint emelkedik, szónfelül a csomagtarifát alkalmazzák.

Kis csomagok: (amelyeket mint levelet küldnek) 100 grammig helyben 10 lei, más helységbe 15 lei, 101 grammtól 250-ig helyben 12 lei, más helységbe 17 lei, a további díjszabás a súly szerint emelkedik, a legnehezebb ilyen természetű postai küldemény azonban csupán 1 kgr. lehet, az ennél súlyosabbat, már csomagnak minősítik.

Üzleti iratok: (harbil de afaceri, amely nyitott borítékban küldendő) 250 grammig helyben 5 lei, más helységbe 6 lei, 151 grammtól 500 grammig helyben 8 lei, más helységbe 9 lei.

Minta érték nélkül: 100 grammig bárhová 3 lei, 250 grammig 6 lei, 500 grammig 9 lei.

Ajánlati díj: helyben 5 lei, más helységbe 8 lei.

Express díj: helyben 10 lei, más helységbe 15 lei.

Bevallott érték utáni díj: 10 ezer lejig, minden ezer, vagy megkezdett ezer után 3 lei, 10.000 leien felül minden 1000, vagy megkezdett ezer lei után 1 leu.

Utánvételi díj: 200 lejig 1 leu, 500 lejig 3 lei, 1000 lejig 5 lei, 1000 leien felül 10 lei.

A pénzküldemények szállítási díja nem változott, vagyis a vevény továbbra is 3 lei, külön díj 5000 lejig minden 100 lei után 1 leu, 5000—10.000-ig minden 1000 lei után 5 lei, 10.000—20.000-ig minden 1000 lei után 8 lei, stb.

A fenti díjszabásokon kívül megváltozott a csomagküldemények és a táviratok tarifája is. A sürgönydíjszabás zónánként változik.

Egyszerű táviratok: 12 szóig helyben 12 lei, I.-es zóna 18 lei, II.-ik zóna 24 lei, III.-ik zóna 30 lei. 13-tól 50 szóig helyben szavanként 0.75 lei, I. zóna szavanként 1.25 lei, II. zóna szavanként 1.75 lei, III. zóna szavanként 2.25 lei. 51 szónál helyben szavanként 0.50 lei, I. zóna 1 leu, II. zóna 1.50 lei, III. zóna 1.75 lei.

Villám-távírat: helyben 24 lei, I. zóna 36 lei, II. zóna 48 lei, III. zóna 60 lei.

Sürgős-távírat: helyben 12 lei, I. zóna 18 lei, II. zóna 24 lei, III. zóna 30 lei.

Idegen nyelvű táviratok: I. zóna 5 lei, II. zóna 10 lei, III. zóna 15 lei.

Luxus távirat díja 20 lei.

Aradi viszonylatban a zónák megállapítása a következő: Első zónának Arad, Szörény- és Temes-torontál-megyék számítanak, a második zónába Fehér-, Bihar-, Krassó-, Kolozs-, Hunyad- és Szilágy-vármegye esik, míg a többi megyék a harmadik zónakörbe tartoznak.

A csomagküldemények díjszabása szintén zónák szerint változik, de ebből a szempontból nem három, hanem négy zónára van felosztva az ország. Az I.-es zóna 1—100 lejig, a II.-ik 101—200-ig, a III.-ig 201—350-ig, a IV.-ik pedig 351-től felfelé terjed. Az első és a második zónák egyeznek a távirati zónákkal, a harmadikba Arges-, Dolj-, Fogaras-, Gorj-, Máramaros-, Mehedinti-, Máros-, Muscel-, Naszod-, Székelyudvarhely-, Olt-, Szatmár-, Szeben-, Szamos-, Nagyküküllő-, Kisküküllő-, Torda- és Válcamegyék tartoznak, míg a negyedik zónába az ország többi fel nem sorolt megyéje.

Bírósági iratok: egyszerű idézés, esetleg csatolva hozzá más írat is 20 grammig helyben 10 lei, más helységbe 15 lei, 21 grammtól 50 grammig helyben 12 lei, más helységbe 17 lei, 51 grammtól 100 grammig helyben 16 lei, más helységbe 21 lei.

NEM OK NÉLKÜL

— Miért vagy úgy megijedve?
— Tulokat beszélnek, barátom, a békéről.

A fuvaros nem kötelező tagja a társadalombiztosítónak

A szemmitőzések elvi döntése szerint a betegsegélyző pénztár tévesen értelmezi a törvényt, a mikor az építésszek és építőanyagkereskedők által foglalkoztatott fuvarosokat alkalmazottaknak minősíti és kötelezi a pénztárba való bejelentésre. A fuvaros és megbízója között ugyanis nem áll fenn az alkalmazott és munkaadó közötti jogviszony, ennél fogva a fuvaros nem kötelező tagja a munkásbiztosítónak.

TAVASZI ALOM.

Szegény Mazsoláné ismét panaszkodik. Férjének, annak a gazembernek megint sok van a rövidsége.

— Képzelték, — mondja barátjának és közben borsónyi könnyek potyognak jó meleg kávéjába, azt mondta nekem a napokban:

— Melánia, drágám, itt a tavasz és ezzel kapcsolatban nekem csak egy kívánságom van.

— Espedig? — kérdeztem.

— Szeretném, ha te is fecske lennél.

— Menyhért, — mondtam meghatottan — nagyon szép tőled ez a kívánság. Büszke vagyok rá, hogy bennem látod a tavasz, a megújulás szimbólumát.

— Ugyan, ki beszél itt szimbólumról?

— Hát? — kérdeztem gyanútlanul, mire az a betyár ezt felelte:

— Mert igaz, hogy a fecske tavasszal megjön, de ezzel szemben őszkor elrepül és hónapokig távol van.

A VAMMALMOK TULAJDONOSAI MENTESÉK A KÖNYVELES ALÓL

A bucarestii ítélőtábla első tagozata döntött abban a kérdésben, hogy a vámolásra örlő malmok tulajdonosai nem kötelesek könyvet vezetni. Az ítélőtáblai határozat kimondja, hogy az egyenesadótörvény 103. szakaszának és a forgalmi adótörvény 12. szakaszának egybevetéséből kitűnik, hogy a kisiparosok nem tartoznak könyvet vezetni. Az ítélet a tábla Polonyi Gábor negrestii malomtulajdonos ügyében hozta.

— Lehet valaki kisiparos műhely nélkül is. A forgalmi és fényvilág adóról szóló törvény alapján mentesek a forgalmi adókönyv vezetése alól azon kisiparosok, akiknek műhelyében hét munkásnál több nem dolgozik és öt lőerőnél magasabb villamosági erő nem használ. Egy mészáros az a címen büntetett meg, hogy nem vezet könyvet és jöllehet, egy munkása van, de azt nem a „műhelyében” foglalkoztatja, mert nincs is műhelye. A törvényszék megsemmisítette a törvény szövegről alkalmazásával létrejött kihágási jegyzőkönyvet, míg a temesvári tábla III. tagozata 2717—1938. számú végzésével a felelősséget a megsemmisítésre és kimondta, hogy a kisiparos telleg fennáll akkor is, ha a mesterséget nem műhelyben üzik.

EZ IS MEGOLDAS.

Krix az országúton megy és egy rejtőnemesen nehéz vasrudat cipel a vállán. Szembejön vele Krax és megkérdi:

— Minek az az irtó nagy vasgerenda a válladon?

— Hát ha megtámad valaki.

— És ezzel akarsz védekezni?

— Ha megtámad valaki, eldobom és akkor könnyebben tudok elutni.

— Gyapjúkészítmények bejelentése. A gyapjúkészítmények bejelentésére vonatkozólag a lapokban megjelent pénzügyvizsgátlósági felhívással kapcsolatban az aradi kereskedelmi és iparkamara közli az érdekeltekkel, hogy a rakományon lévő készítmények bejelentése csak a gyárosokra vonatkozik a kereskedők közül csupán azokra, akik forgalmuknak legalább 50 százalékat ugyanazon gyár termékeiből érik el s akik — a forgalmi adótörvény 7. szakaszának április 1-én történt módosítása értelmében — ez esetben az illető gyár affiliált vállalatának tekintendők.

IGERET FÖLDJE.

Egy berlini nagykereskedő kíváncsora Amerikába. Nem mehet neki valami jól, de bizakodó. Egyik barátjának írt a minap Berlinbe és ebben többek között ezt írja:

„Inkább vagyok Amerikában egy elhasznált számológéddel, mint Európában egy diplomáciával ok-

Beszámoló az Ipar és Kereskedelem Aradi Hitel- és Takarékszövetkezet eredményes működéséről

Az igazgatóság évi jelentése

"Az aradi iparosok nagymúltú intézményének, az „Ipar és Kereskedelem Hitel- és Takarékszövetkezetnek” közgyűlése és az igazgatóság a következő jelentést terjesztette:

I. KÖZGYŰLÉS!

Az Ipar és Kereskedelem Aradi Hitel és Takarékszövetkezet 39-ik üléstevéről számol be ezúttal a szövetkezet igazgatósága, amely lelkiismeretes buzgalommal igyekezett a súlyos viszonyok között legjobb tudásával és előrelátással vezetni a szövetkezet ügyeit, megeléve a reáruházott nagy bizalomnak mindig szem előtt tartva a tagok érdekeit és a jogos hitel igények kielégítését. Az 1938 május 5-iki törvényrendelet a szedhető kamatláb maximumát 7 és fél százalékban állapította meg, ami két százalékos leszállításnak felel meg a így tagjaink terhein nagyot könnyített, azonban a szövetkezet jövedelmei ezáltal nagyon megcsappantak, amia tiszta jövedelem visszaesését vonta maga után.

1938 szeptember 1-én járt le azon határidő, a mely ideig a régi szövetkezeteknek is alapszabályait a jelenlegi törvénnyel összhangba kellett hozniok. Ennélfogva a július 17-én tartott rendkívüli közgyűlés az alapszabályok ilyen módosítását megszavazta, azt jóváhagyás végett a Nemzeti Szövetkezeti Intézethez felterjesztettük, majd annak visszaérkezése után a járásbíróshoz terjesztettük be, ahonnan a működési engedélyt megkaptuk. A módosított alapszabályokat a szeptember 11-én tartott rendkívüli közgyűlés tudomásul vette és ennek megfelelőleg ejtette meg a közgyűlés a választásokat 6 igazgatói, 3 felügyelőbizottsági rendes és 3 póttagra nézve, valamint a propaganda bizottság 120 tagjára vonatkozólag és hozta meg a kamatlábra és a hitelekre vonatkozó alapszabályszerinti határozatokat, egyben megszervezte az igazgatói állást is.

Az alapszabályok magyar nyelven is elkészültek és a jelen közgyűlés határozatát várjuk az alapszabályok kinyomtatásának elrendelése iránt.

Itt említjük meg, hogy a részjegyek névértékét az új alapszabályok 1.000 leiben állapították meg és az 1938 június 23-iki törvény értelmében minden szövetkezeti tagnak két részjegyet kell jegyezni és befizetni és szavazati joga csak annak a tagnak van, aki már 2.000 leit befizetett. Kérjük tagjainkat, akiknek üzletrészbefizetése még nem éri el ezt az összeget, igyekezzenek azt mielőbb pótolni.

Jelentjük a közgyűlésnek, hogy beléptünk a Nemzeti Szövetkezeti Intézet tagjai sorába és lejegyeztünk 50.000 leit értékű üzletrészt.

Az 1938 évre vonatkozó részletes és számszerű beszámolókat a következőkben terjesztjük elő:

Tagjaink létszáma 1937. év végén 1610 volt, belépett az 1938. év folyamán 103 új tag, kilépett 31 tag, továbbá tagjaink közül 134-et, akik a minimálisanál is kevesebb befizetett üzletrésszel szerepeltek, töröltünk tagjaink sorából, így maradt az év végén 1548 tagunk.

A szövetkezet tagok által befizetett üzletrésztőke 1937. év végén 6.174.314 leit tett ki, az 1938. év folyamán befizettek 1.114.403 leit, ez kitett összesen 7.288.717 leit, visszafizettünk az év folyamán 697.940 leit, így tagjaink által befizetett üzletrésztőke az 1938. év végén 6.590.777 leire emelkedett.

A szövetkezet tartalékalapjai a mérleg tanúsága szerint kitétek:

az általános tartalék-alap lei	1.234.868
a kétes követelések tartalék alapja	228.035
összesen:	1.457.903

amihez hozzájön az idei nyereségből lei 20.449 tartalékjaink tehát összesen: 1.478.352

leit tesznek ki, és így saját tőkénk az ü. r. tőkével 6.590.777 leiel együtt 8.069.129 leire emelkedett.

A pénztárforgalom a következőképen alakult ki:

volt a pénztárban 1938 jan. 1-én lei	1.497.469
befolyt az év folyamán lei	143.214.249
ami kitétt összesen: lei	144.711.718
ebből kifizettünk az év folyamán	143.296.582
maradt az év végén: lei	1.415.136

Az 1938. évi pénztár forgalom végösszege: 288.008.300

leire emelkedett.

A váltótárca álladéka 1937 év december végén: 16.174.717 leit tett ki, leszámlítottunk az év folyamán 7267 drb. váltót 86.338.780 lei értékben, ez kitétt együttesen: 102.513.497 leit, beváltva lett az év folyamán 88.772.802 lei értékű váltó, maradt a tárcában: 13.740.695 lei értékű váltó, 1938 december 31-ikén.

Folyószámla adósk számláján tagjaink az előző év végéig: 8.731.932 leit vettek igénybe,

folyósítottunk az év folyamán:	6.599.264
leit, amivel felszaporodott összesen:	15.331.196
leire. Visszafizettek ebből:	9.014.778
leit, így maradt az 1938 év végén:	6.316.418
lei álladék.	

Betétállományuk 1937 dec. 31-én 17.108.421 lei volt, ehhez jöttek új betétek 1938-ban 25.678.711 lei értékben, ami együtt kitétt összesen: 42.787.132 leit. Visszafizettünk az 1938 évben: 30.323.254 leit, így maradt az év végén: lei 12.463.878

Betétállományunkból: 10.944.206 lei könyvecskékben és 1.519.672 lei folyószámlán van elhelyezve, összesen: 12.463.878 lei összegben.

Visszleszámlított hitelt az 1938 évben is igénybe vettünk és ennek áhádéka a mérleg szerint 1.010.147 leit tett ki.

Az áruhitelosztály adóskai: 5.971.855 leiel szerepelnek az idei mérlegünkben, melynek ellenértékében a kereskedők követeléseit és az átmeneti tételek, ugyanilyen összegben szerepelnek.

A mérleg végösszege: 28.306.672 leit tesz ki, míg az évi összforgalom 733.215.716 lei összegben van kimutatva.

Az 1938 év december 31-én lezárt mérlegünk 204.496 leit tüntet fel tiszta nyereség gyanánt, a mely összeg felosztására vonatkozólag javasoljuk, hogy az alapszabályok értelmében adassék:

a tartalékalapnak 10%	20.449 lei
kulturális és jótékony célú alapnak 5%	10.224 lei
az igazgatóság jutalékára 6%	12.269 lei
a felügyelőbizottságnak 3%	6.134 lei
a tisztviselőknek 3%	6.134 lei
az üzletrészek osztaléka 3%	149.286 lei
Összesen:	204.496 lei

Javasoljuk: mondja ki a közgyűlés, hogy az 1938. évi mérleget 28.306.672 leiben, a tisztanyereséget 204.436 leiben állapítja meg, míg a felügyelőbizottság jelentésének meghallgatása után, úgy az igazgatóságnak, mint a felügyelőbizottságnak az elmúlt 1938. évre a felmentvényt megadni szíveskedjenek.

Mondja ki a közgyűlés, hogy az igazgatóság javaslatát a tiszta nyereség felosztására vonatkozólag elfogadja és rendelje el, hogy az osztalékok és jutalékok április 20-ikától kifizetessenek.

A kihelyezési kamatláb 1938. II. 15-ig 9%—II. 16-tól május 6-ig 9½% volt és a törvény rendelkezése értelmében a további rendelkezésig 7½ százalékban lett megállapítva. Jelentjük továbbá, hogy az előző közgyűlésen nyert felhatalmazás alapján a Blanduziei ucca 26 számú és a Grivitei ucca 43 sz. ingatlanokat szabadkézből eladtuk. Nagyobb betevőink: az Aradi Iparosok Temetkezési Csoportja, valamint a Polgári Jótékony Egyesület. Az Elő Erdélyi Biztosító társaságnak az előbb említett egyesületek által kifizetendő biztosítási díjak fedezésére nagyobb összeget vettek ki betétjeikből és ez okozta betétállományunk apadását.

A szövetkezet kebelében működő „Mercur” áru-

hitelosztály üzleti forgalmáról számolunk be: az 1938 év folyamán az áruhitelosztályba tömörült tagok 9.072.547 lei értékű árut hoztak forgalomba. Az előző évi forgalommal szemben az emelkedés 919 ezer 436 lei, viszont a pénztár a befolyt összegekből 1938 év folyamán 8.025.360 leit fizetett ki, tehát 253.746 leiel többet, mint az előző évben. Az áruhitel osztály fennállása óta, vagyis 1929 december 15. óta az összes forgalomba hozott áruk értéke 64 millió 686.831 leit tett ki, ebből kifizetve lett 59 millió 172.463 lei, úgy, hogy egyenleg gyanánt 5 millió 514.368 lei mutatkozik a mérleggel egyezően.

A közgyűlés feladatát képezi továbbá az 1939 évi költségvetés megszavazása, amelyre nézve a napirend ezen pontján fogjuk előterjesztésünket és javaslatunkat megtenni.

Meg kell ejteni a közgyűlésnek a választásokat is. Lejár a jelen közgyűléssel 2 igazgatósági tag, a három felügyelő bizottsági rendes és ugyanannyi póttag, valamint a propagandabizottság 120 tagjának megbízatása, akiknek helyei betöltendőek lesznek. Az igazgatósági tagok 3 évre, míg a felügyelőbizottság és propagandabizottság tagjai egy évre lesznek megválasztva, az alapszabályoknak megfelelőleg. Azon tagok, akiknek megbízatása lejár, újból megválaszthatók a megfelelő állásokra.

1939 július 25-én tölti be fennállásának negyvenedik évét az aradi iparosok hitelszövetkezte, a mely most 1938 július 17-iki közgyűlés határozata alapján „Ipar és Kereskedelem Hitel és Takarékszövetkezet” címen folytatja működését összhangba hozva alapszabályait a jelenlegi törvényekkel, kibővíve működését nem csak hitelek nyújtásával foglalkozva, hanem feladatául tűzve ki a takarékoság megszervezését, amely nem kevésbé fontos, mint a hitelnyújtás.

Negyven év közel egy nemzedék kora. Az a nemzedék, amely 1899-ben megalakította az aradi iparosok hitelszövetkezetét már letűnőben van, a már csak igen kevesen vannak életben az akkori alapítók sorából, de a mag, amit akkor elültettek terebélyes fává nőtt a négy évtized folyamán, melynek gyümölcseit a mai nemzedék élvezi. Ha tekintetbe vesszük, hogy a 143 alapító iparos 506 darab 50 koronás üzletrészt jegyzett le 25.400 korona összegben és ma 1548 tagja van szövetkezetünknek, melynek részjegy tőkéje és tartalékai meghaladják a nyolcmillió leit, felmérhetjük a haladás útját. Ez a haladás tulajdonképen 1922-ben kezdődött, amidőn üzletrész tőkénk 26.400 lei, tartalékalapunk 5.393 lei és betéteink 14.107 leit tettek ki. Az akkor megkezdett szorgos munkánknek köszönhető a mai eredmény.

Most, a második negyven év küszöbén újabb lendülettel kell neki indulni a jövőnek, a tagok újabb összefogására és áldozatkészségére van szükség, hogy megerősödvé, még nagyobb eredményeket érhesünk el. Ebben a most kezdődő munkában minden tag kötelessége mellénk állani, mert ha minden tag csak egy üzletrészt fizet be és csak egy ezer leies betevőt hoz, úgy egy év alatt három millióval gyarapíthatjuk szövetkezetünket. Hiszen a megadott könnyítések mellett, hogy az üzletrészeket havi 100 leies részletekben lehet befizetni és hogy a heti betétek gyanánt öt leitől kezdve fogadunk el részleteket, nem vonhatja senki ki magát ki azon kötelezettség alól, amit vállalni kell.

Új névvel, de a régi szellemben, a szövetkezeti alapelvek szem előtt tartásával „Egy mindnyájáért és mindnyája egyért” jelszóval indulunk neki az újabb negyven évek. Egy új nemzedék nőtt fel azóta, mely híven kitart a szövetkezeti eszme mellett, amelynek minden egyes tagja tudja, hogy a szövetkezet nem öncélú intézmény, hanem a tagok összességé és csak azok érdekét tartja szem előtt és azokért dolgozik.

Becsüljük meg tehát és szeressük a szövetkezetet, mely a mienk egyetlen barátunk és hű támogatónk az élet nehéz viszonyai között. Tömörüljünk a szövetkezeti zászló köré, váltsd vállhoz vetve, mert csak a szövetkezet útján építhetjük fel jobb jövőnket.

VEDŐANGYAL.

A nagybácsi meg akarja magyarázni a három éves kis Pityúnak, hogy mi az a védőangyal.

— Tudod-e, Pityú, ki van este az ágyadnál, a mikor lefekszel?

— Először a bonne — mondja Pityú — a amikor már kezdek elaludni, odajön a papa is.

— Jó, jó de más senki nincs az ágyadnál?

— De néha a mama is odajön. Olyankor másnap mindig új bonnet kapok.

Tordán dr. Gál Miklós, Brassóban Szabó Béné vállalta a Magyar Népközösség szervezésének vezetését

Dr. gróf Bánffy Miklós, a Népközösség elnöke, a Front igazgatóságának tagja, gróf Teleki Ádámmal, a Népközösség elnöki és a NUF legfőbb tanácsának tagjával a szervezést ellenőrző útjuk során március 24-én Tordára érkeztek, ahol felkeresték dr. Gál Miklós volt képviselőt, az Unitárius Egyház főgondnokát, az ismert magyar vezető férfiút. Gál Miklós dr. készséggel elvállalta a tordamegyei szervezést és rövidesen előterjeszti munkatársainak névsorát. Innen dr. Szász Pálhoz, az EGE elnökéhez utaztak, akit otthonában, Gáltón látogattak meg. Aznap délután Gyulafehérvárra vették útjukat, ahol Papp Danila helytartónál és dr. Rosca Péter vezértitkár uraknál tettek látogatást. Ez alkalommal a marosi tartományhoz tartozó magyarság különféle időszerű kérdéseiről folytattak megbeszélést. Este Márton Áron római katolikus püspök vendégszeretetét élvezték.

Másnap Brassó felé indulva, útba ejtették Nagyszeben. Brassóban Szabó Bénével, Szele Béla dr.-ral és Kacsó Sándorral léptek érintkezésbe. Szabó Béné, aki Brassó magyarságának megbízalmát élvezte, vállalta a szervezés munkáját. Ez idő alatt az ottani magyarság különböző kérdéseit ismertette.

Az ipari leltárt be kell küldeni a Repülő Alaphoz

Tudvalevőleg április 5-ig részletes jelentést kellett küldeni légvédelmi célokból a Nemzeti Repülő Alaphoz azoknak a társaságoknak, amelyeknek alap tőkéjük legalább 500 ezer lei és azoknak az egyéni cégeknek, amelyeknek alap tőkéjük legalább 1 millió lei.

A nagyváradi Kereskedelmi és Iparkamara kérést intézett a Nemzeti Repülő Alap igazgatóságához, hogy miként kell kitölteni ezeket a vallomásokat. Erre az érdeklődésre a következő válasz érkezett:

„Hivatkozással 2023—1939 számú beadványukra értesítjük, hogy az 1939 március 6-iki passzív légvédelmi törvény 4-ik cikkének megfelelőleg úgy a kereskedők, mint az iparosok kötelesek nekünk a törvényes határidőn belül a teljes vallomásokat a kért pontok szerint megküldeni. Tudomásukra hozzuk, hogy a mérlegszámlán kívül csak az ipari leltár küldendő be hozzánk két-két példányban, valamennyi az 1937 december 31-iki zárlatnak megfelelően, úgyessintén a mindenféle vállalat által szükséges felszerelési és építési tervrajz.

Megkezdí működését a téglakartell eladási irodája

Megírtuk, hogy az ország vezetőgyárai tárgyalásokat folytattak egy közös eladási iroda felállítására. A téglagyári kartell felállításának tervéhez a központi kartellbizottság is hozzájárult és az érdekszövetségbe tömörült gyárak eladási irodája április 15-én kezd meg működését Bucurestiben.

Mely munkakamarához beadott kérvények bélyegmentesek?

Az aradi munkakamara közli az alábbiakat: A munkaügyi minisztérium 31.252—1939. számú rendelkezése értelmében a jövőben azok a kérvények, amelyek a munkakamarához nyújtanak be és amelyekben az inaszerződések bejegyzését kérik, bélyegmentesek. A többi kérvények, amelyek az inaszerződéssel függnek össze, azonban nem élvezik a bélyegmentességet.

AUTOMATA.

Két iskolásfiú halad el a vadonatúj üvegfalakból készült palota előtt.

— Miféle épület ez, — kérdi az egyik.

— A legmodernebb automata, — feleli a másik.

— Hogy-hogy?

— Hát nézd, kérlek: beledobok egy követ — és azonnal jön a rendőr.

Kolozsvárott a kincstár ötven vállalat ellen csődöt kért

Jelentettük már, hogy Kolozsvárt teljes erővel megindult a hátralékos adók behajtása. A pénzügyminisztériumtól ugyanis szigorú utasítás érkezett, amelynek értelmében a pénzügyi év befejezéséig mindenki köteles hátralékos adóját kiegyenlíteni. Néhány nappal ezelőtt indult meg Kolozsvárt a szigorú behajtási munka, amely összesen százhusz adóvégrehajtót foglalkoztat. A kolozsvári pénzügyigazgatóság a pénzügyminiszter körrendelete alapján jár el. Ez a körrendelet igen szigorú és mindjárt előjáróban kifejti, hogy senkinek, semilyen címen nem lehet haladékot adni. A hátralékos adók behajtására Kolozsvárra rendelt százhusz adóvégrehajtó minden kolozsvári adóhátralékos adóalanyt felkeres és aki nem fizetett, annál a legszigorúbb foglalkozást eszközölték. Az adóvégrehajtókat szekerek kísérik és a pénzügyőrök ezekre a szekerekre rakják fel az adóba lefoglalt bútortárgyakat. A kolozsvári adóhivatal raktárai zsúfolásig megteltek. Ez a körülmény szükségessé tette, hogy a kolozsvári behajtási pénzügyigazgatóság új raktárakról gondoskodjék. Cucu Ilie dr. intézkedett, hogy a pénzügyigazgatóság haladéktalanul új raktárhelyiségekhez jusson.

A pénzügyminisztérium körrendeletének szigorúságára egyébként jellemző az a rész, amelyben a pénzügyminiszter közli, hogy még abban az esetben sem lehet újabb haladékot adni, ha erre az adózó alany előzőleg a pénzügyminisztériumtól, vagy pedig az adókerületől haladékot kapott. Az adóbehajtás eredményét a pénzügyigazgató naponként köteles jelenteni a pénzügy-

minisztériumnak. A pénzügyi év végén a minisztérium minden városba külön bizottságot fog küldeni a behajtások ellenőrzésére. Ez a bizottság felülvizsgálja az összes ügyiratokat és ha megállapítja, hogy az adóbehajtók nem jártak el teljes szigorral, személyükben teszik őket felelőssé az elkövetett mulasztásokért. A körrendelet előírja azt is, hogy a behajtási pénzügyigazgató a nagyobb ipari vállalatoknál a helyszínen kell meggyőződjék arról, hogy a vállalat igazgatósága eleget tett-e adófizetési kötelezettségének. Ha a pénzügyigazgató meggyőződött arról, hogy nagyobb vállalatok, cégek, gyárak, adófizetési kötelezettségüknek nem tettek eleget, az adóbehajtásról szóló törvény végrehajtás utasítása alapján csődöt kérhet. A kolozsvári behajtási pénzügyigazgatóság élt is ezzel a joggal és eddig ötven kolozsvári vállalat ellen csőd-kérést nyújtott be a törvényszéken. A körrendelet egyik része ismerteti az alkotmány negyedik szakaszának azt a rendelkezését, amely szerint azokat az ügyvédeket, akik nem fizetnek adót, el lehet tiltani attól, hogy a bíróságok előtt pereket vigyenek. A behajtással egyidőben a behajtási pénzügyigazgatóságon készül a rossz adófizetők névsorának összeállítása is. Ezt a névsort minden adóhivatalnál kifüggesztik. Ezzel „büntetik” a rossz adófizetőt azon kívül, hogy bűntörteit lefoglalják és elszállítják a pénzügyigazgatóság raktáraiba. A kereskedelmi piacon szereplő adófizetőknek ugyanis igen kellemetlen, ha erre a névsorra rákerülnek, mert a névsort nyilvánosságra hozzák és ezzel megrendül hitelük a kereskedelmi piacon.

Az iparosok kötelezettségei a járványok megelőzésével kapcsolatban

A Hivatalos Lap március 25-i számában igen terjedelmes szabályzat jelent meg, amely a lehető legtökéletesebb rendszert lépteti életbe az összes járványos betegségek megelőzésére és leküzdésére. Ez a nagyszabású szabályzat a legfontosabban előírja nemcsak a hatóságok és az egészségügyi hivatalok kötelezettségét, hanem minden egyes romániai lakos kötelezettségét is, mert a tökéletes egészségügyi szolgálat csak a legteljesebb együttműködés által valósítható meg.

Ezen a szabályzatnak van egy külön fejezete, amely kizárólag a kereskedelmi és ipari vállalatok kötelezettségeit írja elő a járványos betegségek ellen indítandó nagy küzdelemben. Ezeket a szabályokat minden kereskedőnek és iparosnak ismernie kell, nemcsak azért, mert azoknak még gondatlanságból való megszegése is súlyos büntetéssel jár, hanem főképpen azért, mert a kereskedő és iparos társadalomnak ki kell vennie részét ebből a nagyszabású akcióból.

A kereskedőkre és iparosokra vonatkozó szabályok a következők:

A kereskedelmi és ipari vállalatok főnökei, illetve tulajdonosai saját költségükön tartoznak végrehajtani az egészségügyi hatóságok által elrendelt intézkedéseket a járványos betegségek megelőzése és leküzdése érdekében. Kötelesek egészségügyi rendezkedéseket és felszereléseiket tökéletesíteni, nemcsak a személyes egészség megóvása céljából, hanem a vállalattal kapcsolatos különös kockázatokkal szemben is biztosítani kell mindenkit. E tekintetben elsősorban a helyiség tisztaságára, az élelmiszerekre, a kifogástalan ivóvízre kell nagy gondot fordítani.

A főnökök nem fogadhatnak vissza alkalmas munkást, aki valamely járványos betegségben szenvedett, csak abban az esetben, ha orvosi bizonyítvánnyal igazolják az illetők, hogy jelenlétük nem jár veszéllyel a ragály terjesztése szempontjából. A kerületi orvosok, a vállalati orvosok és a társadalombiztosító orvosok kötelesek ilyen bizonyítványt haladéktalanul és ingyen kiadni.

Az egészségügyi hatóságok a járványos be-

tegségek csírát hordozó egyéneket és a krónikus betegségeket hordozó egyéneket, eltilthatják attól, hogy a fertőzés veszélyének ideje alatt élelmiszer, vagy ital kezelésével kapcsolatos foglalkozásokat gyakoroljanak. Az egészségügyi hatóságok elrendelik, hogy az élelmiszer üzletekben, vízműveknél és fogyasztási helyiségekben alkalmazott személyeket bakteorológiai vizsgálat alá vessék.

Amennyiben valamely gazdaságban, tanyán, tejszarnokban vagy tej és tejtermékek előállításával vagy forgalomba helyezésével foglalkozó vállalatnál kolera, tifusz, paratifusz, vérhas, difteritisz, vörheny, stb. járványos betegségek jelenségei mutatkoznak, a helyi egészségügyi hatóság megtiltja az ilyen termékek előállítását és eladását mindaddig, amíg a fertőzés veszélye meg nem szűnik.

Az ilyen üzletek újból való megkezdése csak az illető egészségügyi hatóság engedélye alapján történhetik meg, amely elrendeli a szükséges laboratóriumi vizsgálatot is.

Más természetű járványos betegségeknél a helyi egészségügyi hatóságok különböző intézkedéseket foganatosítanak a járványos betegségek terjedésének megállítására érdekében. Szükség esetén a felsőbb egészségügyi hatóságok mindenféle termék szétosztását megtilthatják mindaddig, amíg a fertőzés veszélye meg nem szűnik, vagy ameddig az elrendelt preventív intézkedéseket végre nem hajtják.

A büntetések fejezetében külön szigorú szankciók vannak megállapítva az olyan kereskedelmi és iparvállalatok ellen, amelyek, ha csak gondatlanságból is, vétének az előírások ellen. A büntetőtörvénykönyvben meghatározott büntetéseken kívül súlyos büntetés éri azokat, akik hamis, hamisított, megromlott, vagy ártalmas élelmiszereket és italokat hoznak forgalomba.

Gépszurozást, tamburirozást
gombáthuzást, monogramm. és fehérnemű-
hímzést a legszebben készít TÓTH ERZSI
Str. Eminescu 15.

Husz százalékos emeléssel átvezetik az adókat

Mikor nem kötelesek a kisiparosok könyveket vezetni

A Monitorul Oficial április 1. számában megjelent törvények között megjelent az egyenesadóról szóló törvény módosításáról szóló rendelet, amely a következő kérdésekben módosítja az eddigi rendelkezéseket:

- a) Az állattenyésztésből előálló jövedelem más adónak nem vehető alá. (Tojás, tej, turó stb. eladása a termelő, illetve tenyésztő által.)
- b) Az adótörvény 22. szakasza (tőkekamatadó) módosult a következőképpen azzal, hogy az emelés csak az állam részére vonatkozik (megyei, kamarai, uti stb. adórésze nem). Az eddigi 14 százalékos adókulcs 16 százalékra emelkedett, a részvénytársalék adókulcsa 12 százalékról 14 százalékra.

A betétkamatjövedelem utáni adót leszállították.

Ha a betét elhelyezése rövidebb mint 3 hónap,

Az osztalékok megadóztatása

Az új törvény új intézkedéseket tartalmaz a köz- és magánmunkálatok vállalkozóinak megadóztatására.

Ugyancsak új intézkedés az, hogy a 31. szakasz 10. pontjának (osztalékadó) 2. bekezdése a következőképpen módosul:

„A részvényeseknek jutó osztalék nem jön levonásba a nyersjövedelemből, tehát a megadóztatható nyereség része lesz.”

Tehát adó alá esik az 1938. évi osztalék és minden előző évekből eredő osztalék, amely bár korábban esedékes lett, de csak az 1938—39. évben került kiosztásra. (Supplementaris megadóztatás.) A részvénytársaság jelleének megfelelően ezen nyereségrészek a kereskedelmi vállalatoknál 9, az ipariaknál 7, a pénzügyezeteknél 11 százalékos adókulcs alkalmazásával adóztatnak meg, de adicónalis és komplimentaris adó nélkül.

Minden részvénytársaság köteles április 20-ig ezen supplementaris megadóztatás végett deklarációt beadni.

ADOMENTESSEGEK MEGSZÜNTETÉSE.

Az új adótörvény megszünteti az egyenesadótörvény 34. szak. e) betűje alatt említett azon kedvezményt, amely szerint a mezőgazdák eddig nem kellett fizetui kereskedelmi adót cikkeik értékesítésénél. Ezek után a mezőgazdák tartoznak saját termelésük után kereskedelmi adót is fizetni.

Az adótörvény 36. szakaszában foglalt mentesség megszűnik. Ez az új ipari és bányászati társaságokra vonatkozott és így azok is, amelyek az elmúlt években leszállított adót fizettek, 1939. április 1-től teljes adót fognak fizetni.

Azok a felszámoló részvénytársaságok, amelyek semilyen tevékenységet nem űznek és így a felszámoló működése csak a társasági aktívák megőrzésére szorítkozik, a minimális rész-

ügy az adókulcs 10 százalék helyett 6 százalék, ha 3 hónapnál hosszabb időtartamra helyezték el a betétet, az adókulcs 2 százalék, az eddigi 5 százalék helyett.

A tőkekamatadó csak a pénzügyi üzleti könyveiből kitűnő kamattól nyer alkalmazást, tehát:

a „kamat védelmének” nincsen helye,

mint a magánfelek ügyleteinél. A nem pénzügyi kihelyezésnél, tehát olyan esetekben, ahol mástól mint pénzügyezettől jár kamatt, csak elvileg fogadható el a felek által kiállított okiratokban feltüntetett kamatt, mert amennyi ezekben az ügylet kamatmentessége, vagy a törvényesnél kisebb kamatt van kikötve, vagy kamattól emiítés nem történik, úgy a tőkekamatadó a kereskedelmi ügyleteknél 6, a magánjogi ügyleteknél 5 százalék kamatt után nyer alkalmazást.

vénýtársasági adó felét tartoznak fizetni mindaddig, míg ezen állapot tart.

AZ ADICÓNALIS ADÓ EMELKEDESE.

A 44. szakasz módosítás az, hogy az alkalmazotti fizetésekbe betudandó mindennemű javadalmazás, remuneráció, valamint a természetben felvett járulékok értéke és ezen bruttó összegből levonásba helyezendő az, amely szorosan az illető hivatal, tisztség ellátásával járó költség és így számítható ki a tiszta jövedelem (fizetés).

A nemzetvédelmi adicónalis (2 százalékos) eddigi adón kívül az alapadó két százaléka fizetendő új nemzetvédelmi adicónalis adó címén. Ezen adó alól mentesek: a házadó, a személyzeti adó és miként az adicónalis adó, úgy ez sem alkalmazandó a jövedelemre.

Igy tehát a nemzetvédelmi adó 4 százalék lesz a kereskedelmi, ipari, mezőgazdasági, szabadfoglalkozási adóknál, 2 százalék a ház- és a személyzeti adónál.

Az évközben keletkező újabb vállalatokra nézve a rendelkezések fennmaradtak. A különböző esetekben kérhető adóleírás (házbérjövdelem csökkentése, stb. miatt), közigazgatási uton történik, tehát a jövőben is a pénzügyigazgatóság útján történik.

MEGSZÜNIK A LÉTMINIMUM

Erdekes újítás az új pénzügyi törvénynek, az a rendelkezése, amely az építési vállalkozók jövedelmi adójának megállapítására vonatkozik. Az építési vállalkozók a jövőben minden egyes építkezés alkalmával kötelesek a szerződést a pénzügyigazgatóságon bemutatni s így minden egyes vállalt munka után esetenként állapítják meg a fizetendő adót. Az április 1-ig be nem fejezett építkezések szerződését is kötelesek a vállalkozók bemutatni a pénzügyigazgatóságon.

A fürdő- és üdülőhelyeken működő rész-

vénýtársaságok, amelyek egészségügyi célokat szolgálnak, eddig mentesek voltak az adófizetés alól. Az új adótörvény ezekre a részvénytársaságokra szintén a minimális adó felét veti ki.

A törvény megszünteti az eddigi adómentes létminimumot és kimondja, hogy a jövőben a kényszer nélküli kétkézi munkások, ha jövedelmük 2000 leien alul marad, a személyzeti adó 25 százalékát, 3000 leig 35 százalékát, 4000 leig 50 százalékát, 6000 leig 60 százalékát, 8000 leig 70 százalékát, 10 000 leig 80 százalékát és 10 ezer leien felül 90 százalékát fizetik. Ezzel kapcsolatosan a pénzügyigazgatóság távbeszélőn érdeklődött a pénzügyminisztériumban, ahonnan azt a választ kapta, hogy a személyzeti adó hétfőn, április 3-án lépett életbe. Saját érdekében mindenki jelentkezzen a pénzügyigazgatóságon, ahol az új adókulcs alapján a szükséges változást átvezetik. A késedelmes jelentkezők az adó négyeszeresét fizetik. A személyzeti és adicónalis adó külön-külön nem lehet kevesebb, mint 5 lei.

A föld- és házadó ugyanaz maradt, kivéve a szunrakvótát, amely 20 százalékkal emelkedett. Ugyancsak 20 százalékkal növekedett a kereskedelmi és ipari professzionális adó.

A kiskereskedők és kisiparosok, akik 50 000 leig terjedő jövedelem után fizetnek adót, a jövőben nem kötelesek könyvet vezetni. A kereskedők számlabélyeg illetéke 3 ezrelékről 4 ezrelékre emelkedett. Újítás, hogy mindazok, akik az államnak, tartományoknak, megyének, vagy községnek szállítanak, 15 000 leig terjedő számla után köteles ületéket bélyegben is leróhatják. A kereskedők tartoznak számláikat az eddigi két év helyett öt évig megőrizni. Magánszemélyek csak 3 ezer leien felül kötelesek számlát adni.

CSÖKKENTÉSEK ÉS EMELÉSEK

Csökkenés történt a váltóbélyeg illetéknél. A hat hónapos lejáratu váltónál az illeték 4 ezrelékről 2-re, a hat hónapnál hosszabb lejáratu váltónál az illeték 7 ezrelékről 4 ezrelékre csökkent. A lakbérilleték 1.20 ezrelékről 1.50 ezrelékre emelkedett. Gyárak, üzemek, műhelyek illetéke 2 százalék. A folyószámlák és nyílt hitelek után fizetendő adó a napi legnagyobb egyenleg 3 százaléka.

A közkereseti társaságok adója az eddigi 2.70 százalékról 3 százalékra emelkedett, a részvénytársaságoké pedig 1.40-ről 1.60 százalékra.

Az ingatlanok adás-vétele után fizetendő adó az eddigi 7 százalékról 8 százalékra emelkedett. A kiszámítási kulcs is módosítást szenvedett, amennyiben eddig a tiszta jövedelem tizeszere volt az adóalap, míg most a bruttó jövedelem tizenötöszöre képezi az adóalapot. A be nem épített felkek adóalapja a bruttó jövedelem húszszorosa.

Gépek eladása után 1.40 százalékot kell fizetni, az adásvételi szerződésbe azonban be kell foglalni, hogy a gépeket leszerelik és eddigi helyükről elszállítják. Ha a gépeket az eladás után ugyanott szernél fel, a kincstár 8 százalékot követelhet. Hasonló az eset akkor is, ha a vevő a gépeket bérbe adná az eladónak.

A követelések átruházása (cesiuni de creante) utáni adóalap az összegnek minimálisan 10 százaléka.

Reklámok utáni négyzetméterenként, tekintet nélkül az időtartamra, 100 lei. A szállítási bélyegzők, ftyvételi elismervények, amelyekre eddig 2 lei bélyegilletéket kellett leróni, mentesek minden illetéktől, ha ezek alapján állítják ki a számlát.

A város által kibocsátott építési engedélyek illetéke tekintet nélkül az emelendő épület értékére, eddig 132 lei volt. Április 1-től 500 ezer leig az illeték 130 lei, 501 ezer leitől egy és fél millió leig 300 lei, egy és fél millió leitől 3 millió leig 600 lei, 3 millió leitől 6 millió leig 1200 lei, 6 millió leitől 10 millió leig 2000 lei, minden megkezdett millió után újabb ezer leijel emelkedik az illeték összege.

A társaságok cégbejegyzési illetéke 1 millió leig 270 lei, 1—5 millió leig 600 lei, 5—10 millió leig 1200 lei, 10—20 millió leig 2000 lei, 20—40 millió leig 3000 lei, 40—80 millió leig 4000 lei, 80—150 millió leig 5000 lei, 150 millió leien felüli tőkével alakuló társaságoknál az illeték 10 ezer lei. Azok a cégek, amelyeket nem román nyelven vezetnek be, a fenti illeték öt-szörösét fizetik. Ha csupán tőkeemelésről van szó, a különbözet után kell az illetéket leróni.

A hagyatékoknál eddig létezett első 100 ezer leies összeg illetékmentessége is megszűnt. Az ilyen ügyekben történő fellebbezések határidejét a törvény 20 napról 15 napra szállította le.

Ujabb kormányintézkedés a román munkavédelem hathatósabbá tételéről

A román munka védelméről szóló törvény és az ezt követő rendeletek alapján a nemzetgazdasági minisztérium kebelén belül külön szakbizottság alakult, amelynek hivatalos elnevezése a következőképpen hangzik: a román személyzetnek a magánvállalatoknál való elhelyezésére kiküldött tanács. Ennek a bizottságnak az elnöke C. Bungeteanu tanár, a kereskedelmi és iparkamarák országos szövetségének elnöke. A bizottságnak az a feladata, hogy a magánvállalatok alkalmazottainak összetételét ellenőrizze és az esetleges szankciókat megállapítsa. Ez a bizottság megvitatta a nemzetgazdasági minisztériummal azt a már korábban kidolgozott tervet, amely szerint az országban kerületi albizottságokat állítanak fel. Ezeknek a számát tizenháromban állapította meg a kormány. Az albizottságok feladata és rendeltetése nagyjából megegyezik a központi tanács munkakörével, azzal a különbsé-

gel, hogy a megtorlások alkalmazásának javasolására továbbra is csak a központi tanács illetékes. A kerületi albizottságok fogják ellenőrizni a száznál több alkalmazottat foglalkoztató magánvállalatok egész tevékenységét annak érdekében, hogy ezek a nagyvállalatok ne térhessenek ki a román munka védelméről szóló törvény előírásainak szigorú alkalmazása elől. Az egyes kerületi bizottságok személyek szerinti összetétele a következő lesz: az iparügyi, a kereskedelmi és a munkaügyi felügyelőségek egy-egy tagja, az illető királyi székfartóság képviselője és a nagyvezárkar kiküldöttje. Kormánykörökben abban bíznak, hogy ezeknek a kerületi bizottságoknak a megalakulásával — köztük minden tartományi székhelyen is lesz egy-egy bizottság — a román munka védelmét hathatósabban fogják tudni megoldani.

Száznegyvenhat millió lejt tesz ki Kolozsvár költségvetése

A város költségvetésének végösszege — a víz-üzem és a vágóhíd külön költségvetése nélkül — 146 millió 141 ezer 602 lejt tesz ki, vagyis a városnak ennyi az előirányzott jövő évi bevétele, természetesen ugyanennyi lesz a kiadása is. Az állami hozzájárulásból a költségvetésben 20 millió lei van bevételként előirányzva. Mezőgazdasági adókból 2 millió 630 ezer lei, községi adókból 15 millió 847 ezer lei, községi illetékekből 6 millió 632 ezer lei, kéményseprési illetékekből 898 ezer lei, a város tulajdonát képező ingatlanok és erdők hasznából 7 millió 557 ezer lei, a községi üzemek bevételeiből

17 millió 435 ezer lei, különböző más bevételekből 10 millió lei, rendkívüli bevételekből 3 millió 247 ezer lei, útdíjokból 8 millió 486 ezer lei, kölcsönökből 13 millió 243 ezer lei, úgyhogy a bevételek végsőssége 146 millió 141 ezer 602 leit tesz ki. Ebből az összegből a város közigazgatásának anyagi és személyi kiadása 27 millió leit, az adósságok törlesztése közel 11 millió leit, a községi legelők fenntartása 5 millió leit, az erdőkitermelés 3 millió leit, az iskolák és egyházak fenntartása 11 millió leit, népjóléti intézmény fenntartása 41 ezer leit, tűzoltók fenntartása 3 millió leit, a községi rendőrség fenntartása 600 ezer leit, a közvilágítás 7 millió leit emészt fel. A segélyezésekre a város költségvetésében 3 millió lei van felvéve.

Január elsejére halasztották a kereskedelmi törvény életbeléptetését

A Frankfurter Zeitung közgazdasági hírszolgálatára szerint a német cipészipar tekintélyének megővése érdekében erőteljes harc indul a szakmában elharapózott kontármunka ellen. Hees Arthur, a német cipészipar birodalmi vezetője, Magdeburgban bejelentette, hogy a kontárok kizárásával segítenek a szakma iparosainak életlehetőségein. A német cipésműhelyek száma minden különösebb rendszabályok igénybevétele nélkül is több, mint tíz százalékkal csökkent az elmúlt öt esztendőben: 1933-ban 161.000, 1938-ban 141.000 volt a cipésműhelyek száma. Idén a megrendésszabályozás útján még 25.000 üzemet akarnak bezárni, úgyhogy 1939 végére 116.000 cipésműhellyel lehet számolni. Az utánpótlás világnézeti kiképzéséről a berlini birodalmi szakiskola gondoskodik, amely évente a 10 legkiválóbb cipésztanoncot képezi ki.

Május 1-én kellett volna életbelépni a II. Carol király kereskedelmi kodexnak. Iamandi igazságügyminiszter a minisztertanács jóváhagyásával elkészítette arra vonatkozó javaslatát, hogy a törvény csak a későbbi időpontban lépjen életbe. Ez a rendelettvénytervezet Öfelsége elé aláírás végett került és 1—2 napon belül megjelenik a Monitorul Oficialban. Az indokolás szerint az új kereskedelmi törvényhozás alkalmazásának nehézségei, valamint az anyag ismeretének szükségessége, alkalmassá teszi, hogy az új kereskedelmi törvény életbelepté elhalasztassák. Ezt gazdasági okokból is javasolják, nehogy a kereskedelmi társaságok kénytelenek legyenek

még ez évben a törvény által kívánt változások bevezetni. Egyrészt a sima átmenet, másrészt azért, hogy egy életbeléptetési törvénnyel minél jobban megvilágíttassék a kereskedelmi törvény, azért ajánlja, hogy a II. Carol kereskedelmi kodex életbelépte 1940. január 1-re halasszassék.

Maga a vonatkozó törvény a következő „Egyetlen szakasz”: A Monitorul Oficial 262. sz. 1938. november 10-iki számában 3884—938. sz. alatt meghirdetett II. Carol kereskedelmi törvénykönyv rendelkezéseinek életbe lépté 1939. május 1-ől 1940. január 1-re halasztatik, ameddig is egy alkalmazási törvény fog megjelenni.

Rendelkezők a légvédelmi törvény életbeléptetésére

A katonaság által a legutóbbi időben vásárolt áruk napi árának megszerzéséhez szükséges, hogy az illető kereskedők ezekről az árúkról szobályszerű számlákat állítsanak ki. Ezekre a számlákra ezer leienként 4 lei okmánybélyeg és 4 lei repülőbélyeg ragasztandó s a számla összege után a pénzügyigazgatóságnál lefizetendő az 1 egész 4 tized százalékos proporcionális adó. Más illeték a szobanforgó számlák után nem róvándó le.

Új hatósági árak Szamosújvárott

A szamosújvári polgármester a mészárosok és kereskedők meghallgatása után a következő új hatósági árakat állapította meg: Nullás liszt nagyban 9, főzőliszt 8, kenyérliszt 7.50 lei kilogrammonként. Ugyanazok kereskedői viszonteladási ára 1 leuval drágább. Fehér kenyér 8.50, félbarna 7.50, barna 7 lei kilogrammonként. — Húsárak: Marhahús I. rendű 21 lei, II. rendű 19 lei. Borjúhús 28—26, sertéshús 32—30, háj 40 lei, zsírszalonna 36, olvasztott zsír 44, füstölt szalonna 49, sózott szalonna 44, bivalyhs 15 lei kilogrammonként. — Vendéglői árak: leves 6—5, főzelék feltéttel 13—16, sült körettel 21—18, mend 25—20 lei, apró hal darabja 3 lei. Tehéntej 4, bivalytej 6 lei literenként. Vaj 60—80 lei kilónként.

LUXUSADÓ.

Kedves fahusi ismerőssel találkozok Krax a
ma nap.

— Na, mondja neki — szép esperest választottak maguknak!

As öreg elgondolkozik.

— Szép szál ember, az igaz. Csak éppen azért féltünk, hogy sok lesz utána a luxusedő!

Szamosújvár kéményseprőipara magánkézben marad

Szamosújvár polgármesteri hivatala, rövid idővel ezelőtt felhívást tett közzé, melyben kérték a város közönségét, hogy záros határidőn belüli tegye meg kifogásait a régi kéményseprési rendszer ellen. Kifogással senki sem jelentkezett, mire a városvezetés legjellette azt a gondolatot, hogy a kéményseprést házikézelésbe vegye.

AZ EZERLEJESEK KÉTFELE
KIRALYFEJ RAJZA.

A Banca Nationala köztudomásra hozza, hogy a legutolsó típusú (sötét színű, kis alakú) és jelenleg forgalomban lévő ezer lejes bankjegyek kétféle rajzzal készültek. Az egyikben a rajz II. Carol király árcsképet ábrázolja, úgy, hogy a csaknem profilban ábrázolt fej körül babérkoszorú van, a másikon pedig a nagyobb, profilban ábrázolt fej körül hiányzik a koszorú. A közönségnek semmiféle megkülönböztetést nem kell tennie, mert mindkét esetben típus rendes forgalom tárgya!

A légügyi és tengerészeti miniszter rendeletet adott ki a légvédelmi törvény 8. szakaszának életbeléptetésére. A rendelet szerint azokat a személyeket, akik résztvesznek, vagy részt kívánnak venni a jövőben a légitámadások elleni védelemben, a következőkre kell kioktatni: A mérgesgázak elleni védelem megszervezése, a harci mérgesgázak használatát és az ellenük való védekezési mód és a tűzoltás. Minden tartományi helytartóság központjában, április 23-án a tűzoltóaktanyában, vagy azon helyen, amelyet a

= PER TISZTESÉGTLEN VERSENY.
MIATT. A bucaresti Kereskedelmi Kamara kereset-
 tet indított Sammy Schaffer Buaresti ellen, kérvén
 a „Kassol” márká bejegyzésének törölését, mivel ez
 a törvények kijátszásával készült, hasonlóképpen
 azért is, mert nem volt megjegyezve, hogy egy bel-
 földi gyártmány (mivel kávéörölg az angol nyelv-
 nek használata és a gyártóknak hamis feltüntetése
 által félrevezette a fogyasztókat) azt a hitet kel-
 tén, hogy a szóbanforgó készítmények külföldi ere-
 detűek. Ennek a keresetnek az alátámasztására a
 Kereskedelmi Kamara azokat az iratokat és minde-
 ket használta fel, amelyeket az Északamerikai Egye-
 sült Államok területén működő Kolynos cég docso-
 tott a rendelkezésre és amelyek abban a perben
 szerepeltek, amelyet nevezett cég ellen indított vég-
 jeggyutáns és tisztességtelen verseny oimén.

== Németország évenként 8000 autóval ter-
mel többet. Érdekes kimutatást közölt az egyik
német folyóirat a német személyautomobilok
kivitelének megoszlásáról az egyes országok kö-
zött. A kimutatásból kiderül, hogy 1938-ban
legtöbb kocsit Svédország, 12.546 darabot vásá-
rolt. Utána következik Belgium, amely 5618 da-
rabot vett át. Dánia 4008 darabbal, Lengyelor-
szág 3113 darabbal és Anglia 3090 darabbal
szerezp el a statisztikában. Magyarország, a ki-
mutatás szerint, 1938-ban 2181 darab német
személyautomobilát vásárolt. Ha az előző évvel
összehasonlítjuk az adatokat, akkor érdekes el-
tolódásoknak állapíthatunk meg. Svédország 1937-
ben 7273 darab kocsit vett át, 1938-ban 12.546
darabot. A kivitel emelkedése itt egy év alatt
70 százalékot ért el. Anglia viszont 1937-ben
5408 darab kocsit vásárolt, 1938-ban pedig 3080
darabot. A kivitel csökkenése itt kerekén 40
százalék. Magyarország 1938-ban valamivel ke-
vesebbet importált, mint 1937-ben, de 1936-hoz
viszonyítva, a német személyautomobil behoza-
tala még mindig 33 százalékkal volt magasabb.
Az összes német autókivitel különben az elmúlt
évben 8000 darabbal emelkedett 1937-hez vi-
szonyítva, a kivitel értéke pedig 12 millió már-
ka emelkedést mutat.

tartományi helytartóság légvédelmi bizottsága megjelöli, megkezdik a légvédelmi kurzusokat. A kurzusok időtartama napi hét óra. Délelőtt 8—1-ig és délután 4—8-ig. A kurzuson azon személyeknek kell résztvenniök, akiket felsorol a légvédelmi törvény 8. szakasza. (Megjelent a Monitorul Oficial 1939. évi 55—56. számában.) A kurzus résztvevői április 15-ig kell jelentkezzenek az illetékes tartományi helytartóság légvédelmi bizottságánál, akár személyesen, vagy felülbélyegezett írásos kérés útján. A kérésben fel kell sorolni a résztvevő vezeték- és keresztnévét, foglalkozását, nemzetiségét, népességi igazolványának számát, lakását és megjelölni, hogy a légvédelem terén mily módon akar közreműködni. Azok a vállalatok, melyeknek nagyszámú személyzete van: a beíratkozási kérést a hivatalnokok személyi listájának felsorolásával küldik ki. A légvédelmi tanfolyamon résztvesznek a vállalatok főnökei, igazgatósági tagjai, valamint az adminisztrációs személyzet.

A munkásszemélyzet és az iparosok nem vesznek részt ezen a légvédelmi tanfolyamon, hanem őket hetenként tartandó légvédelmi órák keretében képezik ki a gázvédelemre, a légvédelmi törvény 7. szakaszának előírása szerint. A kérvénnyel egyidejűleg minden résztvevő két tényképet kell benyújtson, valamint egy letéti nyugtát arról, hogy a pénzügyigazgatóságnál letétbe helyezett kétszáz leit az illetékes tartományi légvédelmi szolgálat számára. Ez a 200 lei a tanfolyam költségeinek fedezésére szolgál.

A gázvédelmi tanfolyam résztvevői a tanfolyamon való jelentkezésükkor kötelesek magukkal hozni a népesedési hivatal által kiállított személyazonossági igazolványt, egy 1935. típusú gázmaszkot, száz gram alkoholt, vagy trioximetilont a gázmaszk fertőtlenítésére, valamint egy kis csomag vattát.

Mindazon személyek, akik a légvédelmi törvény 8. szakasza értelmében részt kell vegyenek a gázvédelmi tanfolyamon, de vis major következtében nem tudtak ott megjelenni, a tartományi légvédelmi bizottság által megjelölt vasárnapokon kötelesek pótolni az elmulasztottakat 1939. június 25-ig. Ezen idő után mindazokat, akik a légvédelemben közreműködnek, anélkül, hogy elvégezték volna a légvédelmi és tengerészeti minisztérium gázvédelmi tanfolyamát, a légvédelmi törvény 63. szakasza értelmében megbüntetik.

Husz százalékkal emelik az adókat

Bucurestiből jelentik: Mitita Constantinescu pénzügyminiszter a legutóbbi minisztertanács elé terjesztette a költségvetést és a vonatkozó rendeletterv miniszteri indokolását. A költségvetés kiadási rovatának végösszege

32 milliárd 229 millió lei,

tehát az 3017 millió többletet mutat az előző évi költségvetéssel szemben. Az emelés 69.8 százalékát a hadügyi szükségletek növekedése tette szükségessé és így a költségvetés emelése az egyes tárcák között a következőképpen oszlik meg: 45.7 százalék a hadügyi tárca rendes kiadásai, 24.4 százalék a rendkívüli hadügyi hitelek (e két tétel tehát 69.8 százalék), 13.36 százalék a törlesztéses kölcsönök évi progresszív emelkedése, 9.14 százalék a jövő költségvetési évre tervbe vett reorganizáció költsége, 9.64 százalék szorosan vett közigazgatási költség-többlet.

A hadsereg kiadásai a most végződő pénzügyi évben 2116 millió leit tettek ki, míg ez évben

3131 milliót, tehát a növekedés 1015 millió lei.

A pénzügyminiszter részletezte azokat a forrásokat, amelyeknek segítségével a költségvetési többlet előteremtődik. Ezek a következők:

1. Husz százalékos emeléssel átvisszik a jövő költségvetési évre az előző évre megállapított adókat, úgy az iparban, mint a kereskedelemben, valamint a szabadfoglalkozásuaknál.

2. Két százalékkal emelik a tőkekamat adót, a részvényadót, a C és D listákön szereplő áruk forgalmi adóját, a számlabélyeget és az ingatlanforgalmi proporcionális illetéket. A pénzügyminiszter megjegyezte, hogy a költségvetési kiadási többletből csak 1015 millió lei nyer fedezetet az adók és illetékek emeléséből, míg a többlet többi része a bevételek normális szaporulatából nyer fedezetet. A miniszteri indoklás ezután részletesen foglalkozik az egyes tárcák költségvetésével, majd az adózókat érő terheket szembeállítja azokkal a könnyítésekkel, amelyeket a közönség részben a már megjelent rendeletek, részben a még közötteendő rendeletek útján nyer. Ilyen pénzügyi könnyítések a következők:

1. Az egyenes adó 22-ik szakaszának módosításával a bankoknál levő betétek adója

10 százalékról 5 százalékra csökken,

ha a betét időtartama a három hónapi időtartamot meg nem haladja, ellenkező esetben 5 százalékról 2 százalékra csökken. Ezzel az intézkedéssel egyben hozzájárulni a pénzügyminiszter a bankok betétállományának a szaporításához.

2. A váltóbélyeg felére csökken.

3. Működésben nem levő részvénytársaságok minimális adóját felére szállítják.

4. Az egyenes adótörvény 41. szakaszánál eltörlik azt az intézkedést, hogy az idegen nyelven vezetett üzleti könyveknek a vállalat az adó kétszeresét tartozik fizetni. Ehhez a pénzügyminiszter hozzáfűzi, hogy módot akarnak adni a kisebbségi vállalatoknak arra, hogy minden megszorítás nélkül saját nyelvükön vezessék a könyveiket.

5. Az adótörvény 45-ik szakaszának ötödik pontjánál eltörlik azt a rendelkezést, amely szerint a háztulajdonos minden évben tartozik lakójának helyzetéről vallomást tenni.

6. Az állattenyésztők, így a baromfitenyésztők, a méhészek mentesültek az adó alól, mivel ezek nem önálló foglalkozások, hanem a mezőgazdasági tevékenység egy része.

7. Érték nélküli csomagok után nem jár az adósvételi vagy átadási bélyegilleték.

8. Mentessülnek a bélyegilleték alól azok a megterhelést, vagy elismerést tartalmazó üzleti levelek, amelyeket kereskedők és iparosok az egymásközi jogviszonyban rabatok, jóváírások, visszáru, vagy számadási hiba miatt bocsátanak ki.

9. Nem kell nyugtát kibocsátani postautalványon, csekk útján, utánvétellel érkező pénzeknél, valamint olyan szállítási bárcáknál, amelyeket a vasut, vagy posta bocsát ki a miniszter által előírt szabályok szem előtt tartásával.

10. A kisiparosok és kiskereskedők, tehát a kik patenta fixa I-VII. osztályába tartoznak, mentessülnek a könyvvizetés alól, így tehát a könyvek bélyege alól is.

11. A házaló kereskedők engedélye után a jövőben 27 lei bélyeget kell fizetni, az eddigi 660 lei helyett.

12. A közszállításoknál az 1.4 százalékos il-

leték bélyegben leróható 15 ezer lei értékig, míg eddig csak 10 ezer lejig lehetett bélyegben kiegyenlíteni.

A fenti könnyítések egyrészét már azutóbbi hónapokban megjelent pénzügyminiszteri rendeletek elrendelték. Tehát azoknak törvényes csoportosítására már nincs szükség. Mégis, előreláthatólag ez évben is megjelenik a szokásos ap-

rilis elsejei adótörvény, mely a fenti módosításokat fogja tartalmazni. A miniszteri indoklás megszünteti a jövő évi adó nagysága tekintetében fennálló bizonytalanságot, mivel úgy a kereskedők, mint az iparosok, ügyvédek, orvosok, mérnökök és általában a szabadfoglalkozásuak 20 százalékkal több adót fognak fizetni, mint az elmúlt esztendőben.

Vagyis az idén elmaradnak az adókievetések és fellebbezések.

A pénzügyminiszter széles keretekben indokolta a költségvetés karakterét és azt „a nemzetvédelem költségvetésének” mondotta. Rámutatott arra, hogy a kormány nagy erőfeszítéseket tesz a szükségletek előteremtésére és ennek dacára minimálisan veszi igénybe az adózók teherbírását.

Könnyítés a számlailleték leróvásánál

15 ezer lei értékű számlák után az 1.4 százalék még bélyegben fizethető

A pénzügyminiszter rendelete szerint, — amint arról a költségvetés ismertetése kapcsán beszámoltunk — az 1.4 százalékos bélyegilleték, amelyet a közhatóságoknál történő szállításoknál le kell róni, bélyegben fizethető, ha a számlaérték a 15 ezer lei nem haladja meg. Eddig csak 100 lei értékig volt bélyegben leróható, ezen felüli összegnél lát-

tamozás után kellett befizetni a pénzügyigazgatóság pénztárába. Tehát, ha a számlaérték 7000 lei meghaladta úgy a bélyegben való leróvásnak már nem volt helye. A rendelet nemcsak megkönnyíti az illeték leróvását, hanem azt meg is olcsóbbítja 9 lejellel, mivel elmarad a befizetési deklaráció bélyege.

A főváros két százalékra csökkentette a lakbérleti adót

A mai viszonyok között nem akar 5 százalékos adót szedni

A közigazgatási törvény — mint ismeretes — módot ad a városoknak ahhoz, hogy a lakbérleti összegeket 5 százalékgig terjedhető adóval sújtsa. Aradon már a törvény életbeléptétől visszamenőleg, kivetették ezt az adót, míg a legtöbb városban csak ez év áprilisától vetik ki, a mikor annak összegét már a költségvetésbe felvették.

Bucuresti tanácsa most döntött ez ügyben és kimondotta, hogy a mai viszonyok között nem szedi a lakbérleti adót az 5 százalékos maximumig, hanem beéri 2 százalékkal és utasította az adókievető bizottságokat, hogy állapítsák meg a lakberek összegét és azok után a két százalékos adót.

Az egyszázalékos munkaalap illeték csökkentése

A munkaügyi minisztérium közölte a kereskedelmi kamarával a kedvezményre vonatkozó rendelkezéseket

A Fondul Muncii, a munkaalap törvénye az elmúlt évben módosításon ment át és ezen módosítás értelmében a munkaügyi minisztérium jogában áll

az egy százalékos munkaalap-illetéket csökkenteni, vagy esetleg egészen is elengedni

azon cégeknél, amelyek különböző munkásjelölti és munkáskiképző intézményeket létesítettek és fentartanak. Ilyen intézmények például a pályaválasztási osztály, inas-tanfolyamok, munkás-tanfolyamok, vagy otthonok. A munkaügyi minisztérium most leszögezte azokat az irányelveket, amelyek alapján a munkaalap-illetékere vonatkozó kedvezményeket megszerezni lehet. Ezzerint

az érdekelt cég beadvánnyal fordul a munkaügyi felügyelőséghez

és ebben felsorolja azokat az intézményeket, amelyeket létesített, egyben pedig közli azokat az összegeket is amelyeket évente erre a célra fordít. A munkaügyi felügyelőség megvizsgálja a kérvény adatait és jelentést tesz a minisztériumnak. A cég által az említett célokra fordított összegeket a következőképpen bírálják el: az ingatlan és az ingatlanon eszközölt berendezés, felszerelés és műszerek ellenértékét

= Vasúti fuvarlevelek repülőbélyegilletéke.

A vasut túlsúlyos megterhelése öt százalék, vagyis tíz tonnás vagonban tíz és fél tonna vehető fel. Az aviatikai alap igazgatósága panaszt tett, hogy ilyen esetekben csak 2 leies repülőbélyeggel látják el a fuvarleveleket, holott tíz tonnán felül újabb 2 lei jár. A vasut vezérigazgatósága elrendelte, hogy ilyen esetekben le kell róni a szükséges aviatikai bélyegeket. Ugyanakkor elrendelte, ha egy szállítólevéllel egy vonatrakomány adatot fel (fa, kő, stb.), akkor a rakomány súlya szerint vetendő ki a repülőilleték, amely úgy az első néldányon, mint a másolaton leróvando.

nem számítják be az illetékcsoökkentésnél,

mivel ezek a beruházások a cég tulajdonában maradnak. Ezen célokra kiadott összegek után csak a használati értéket fogják levonásba hozni. A fizetésekre költött összegek sorában a pályaválasztási osztálynál a munkaügyi felügyelőség megvizsgálja azt, hogy vajjon a személyzet képzése megfelel-e a törvény által előírt szakképzettségnek. Ugy ennél a személyzetnél, mint az inas- és munkástanfolyamoknál csak olyan összegek erejéig lehet a személyzetet az illetékcsoökkentésbe felvenni, mint amilyen összegeket a minisztérium a saját hasonló intézményeinél működő szakszemélyzet számára megállapított. Erre való tekintettel az érdekelt cégek kérvényükben kötelesek több részletkérdésre is megfellelni és

ezeket a részleteket a cégek a kereskedelmi és iparkamaránál pontosan megkaphatják.

A munkaügyi felügyelő jelentése tartalmazni fogja az összes felsorolt adatokat a minisztérium által kívánt részletekkel együtt és a minisztérium ezen jelentés alapján állapíthatja meg, hogy az illető cég vagy vállalat az egy százalékos munkaalapi illeték alól teljesen felmentendő, vagy pedig csupán csökkentésben részesül.

Ami az egy százalékos illeték kiszámítását illeti a következő szempontok érvényesek: Az illeték csökkentése csak akkor érhető el, ha a munkaalapra fizetendő illeték összege meg van állapítva.

Az egy százalékos illetéket a teljes személyzet összefizetése alapján számítják ki és pedig a rendes havi fizetések jegyzékai alapján.

A munkaügyi felügyelő felterjesztéséhez melléklendő úgy az elmúlt év minden egyes hónapjára vonatkozó illeték kiszámítása, mint az idei év eddig elmúlt hónapjaira.

A mármaroszi iparosok adórevízió iránti felfolyamodására válasz érkezett a minisztériumtól

A mármaroszi kisiparosok emlékiratot küldtek a pénzügy- és munkaügyi miniszterhez, kérve a négy év előtti adókvizitáció felülvizsgálását, mert azt annakidején az iparosság kereseti lehetőségeihez képest túlságosan magasán állapították meg. Ez a magas adóm a már elviselhetetlenné vált és az iparosok számára katasztrofális helyzetet teremt. A kisiparosok emlékiratára utasítás érkezett a mármaroszi pénzügyigazgatósághoz, azon megjegyzéssel, hogy a helyi pénzügyigazgatóság vizsgálja meg a kérelemben foglaltakat és tegyen rövid időn belül jelentést a minisztériumnak. Az utasítással kapcsolatosan Valean Sándor szindikátusi elnök a városi adóhivatalból és a munkásbiztosító pénztártól kimutatást szerzett be, annak igazolására, hogy a mármaroszi iparosság mennyi városi adót és biztosítási illetéket fizet. A minisztériumi intézkedés megnyugtatóan hatott.

Félmilliárd leles aktívával zárult január havában külkereskedelmi mérlegünk

A kormány által közzétett kimutatás szerint Románia januárhavi külkereskedelmi forgalma jelentős aktívummal zárult. Az import értéke egymilliárd négyszázhetvenöt millió, az export értéke pedig egymilliárd kilencszázhuszonöt millió volt, tehát közel félmilliárd lej volt aktív külkereskedelmi mérlegünk. A mérlegből megállapítható, hogy januárban Románia közel egymillió hétszázezer mázsa gabonát exportált négyszázhatvanegymillió lei értékben. A petróleumexport értéke pedig hétszázhuszonnégy millió lei volt.

Convocare

Comitetul Industrişilor din Arad ţine pe ziua de 9 Aprilie 1939, orele 10. a. m. în sala Casei Culturale a Industrişilor

adunarea gen. ordinară

la care cu onoare invităm membrii.

Intrucât membrii nu se vor prezenta la adunarea în numărul suficient cerut de statute, adunarea generală se va ţine în ziua de

16 Aprilie 1939,

la acelaş oră, în acelaş loc şi cu ordinea de zi identică, când se vor aduce hotărâri valabile fără considerare la numărul celor prezenţi.

Ordinea de zi:

- 1./ Constituirea biroului;
- 2./ Raportul direcţiunii;
- 3./ Prezentarea bilanţului şi contului de gestiune;
- 4./ Raportul cenzorilor şi acordarea decărcării;
- 5./ Prezentarea bugetului;
- 6./ Alegeri: Complectarea direcţiunii, a comitetului şi realegerea comisiei de cenzori;
- 7./ Propuneri.

Arad, la 19. Martie, 1939.

Preşedinţia.

Meghívó

Az Aradi Iparos Otthon 1939. évi április hó 9-én, d. e. 10 órakor tartja meg

rendes évi közgyűlését

az Iparos Kulturház nagytermében, amelyre tisztelettel meghívjuk tagjainkat.

Amennyiben a tagok nem jelennek meg határozatképes számban, úgy a közgyűlés

1939. április 16-án

tartatik meg ugyanazon órában, ugyanazon helyen és azonos napirenddel, amikor a megjelentek számára való tekintet nélkül határoz.

Napirend:

- 1./ Elnöki megnyitó;
- 2./ Az igazgatóság jelentése;
- 3./ Vagyonomérleg és eredményszámok bemutatása;
- 4./ Ellenőrök jelentése és a felmentvény megadása iránti határozat;
- 5./ Költségvetés jóváhagyása;
- 6./ Választások: az igazgatóság és választmány kiegészítése, valamint az ellenőrző bizottság megválasztása;
- 7./ Indítványok.

Arad, 1939. március 19.

Elnökség.

Módosították a bélyegtörvény egyes rendelkezéseit

A pénzügyi év első napján a Monitorul Oficialban megjelent törvények között van a bélyegtörvény egyes rendelkezéseinek a módosításáról szóló törvény. A változások azokra a sokszor vitatott kérdésekre vonatkoznak, amelyeket a központi bélyegbizottság különböző határozataival rendezett és így voltaképpen csak ezeknek a határozatoknak törvénybeiktatásáról van szó. Új rendelkezés a váltóbélyeg leszállítása. Eddig hat hónapon aluli váltó illetéke 4 ezrelék volt, a hat hónapot meghaladó időre, vagy üresen kibocsátott váltó illetéke 7 ezrelék volt. A leszállítás folytán az első kategóriánál 2, a második kategóriánál 4 ezrelék lesz a jövőben az illeték.

Az eddigi gyakorlathoz simul az a rendelkezés, hogy a kiskereskedőnek nem kell könyvet vezetni, amennyiben a patenta fixa I.—VII. osztályába esik. Ugyan ez áll a kisiparosokra nézve is. A jövőben záros határidőn belül kell a részvények és kötvények illetéke lefizetését igazoló nyugtát bemutatni, hogy az értékpapírok felbélyegeztessenek. A határidő elmulasztása azzal a következménnyel jár, hogy a rész-

vényilleték be nem fizetettnek tekintetik.

Amennyiben a folyószámlai tartozás hat hónapot meghaladó ideig áll fenn, úgy a legmagasabb folyószámlai egyenleg után, 3 ezrelékes illeték fizetendő. Ennek a rendelkezésnek indoka az, hogy a kereskedelem rendszerint rövidlejáratú hitelekkel dolgozik. A hat hónapot meghaladó hitel nem szorosan vett kereskedelmi jellegű, hanem finanszírozásnak tekinthető, amely után az államnak illeték fizetendő. A másik indok az, hogy a hosszulejáratú hiteleknek szokásosan váltót szoktak adni és ennek ki nem bocsátása folytán, az állam nem károsodhat. Megjegyzendő, ha az adós váltót ad, úgy a 3 ezrelékes illeték nem fizetendő. A betétkönyvvel garantált hitelek illetéke 4 ezrelék. Végül a módosító törvény megszüntette az üzleti célokat szolgáló épületek, telkek adómentességét és ezzel megszűnt az eddig alkalmazott illeték-egyenértékadó, amelyet indokoltá tett az, hogy az ilyen ingatlanok tartósan ki vannak véve a forgalomból. Az ilyen ingatlan adója a jelzálogos terhek levonása nélkül számíttatik ki.

Megállapították a hitelnyújtás felső keretét

Az alaptőke 5 százaléknál senki több kölcsönt nem kaphat

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap március 8-ai száma rendeletét törvényt közöl, amellyel a kormány módosította a banktörvénynek a hitelnyújtásokra vonatkozó 37. cikkének 1. pontját. A módosító törvények szerint a

a bankok egyetlenegy üzletfelüknek sem nyújthatnak a saját tőkéjük 5 százaléknál nagyobb hitelt.

Bármely üzletfelüknek ennél nagyobb összegű hitel

engedélyezése kizárólag az igazgatótanács (Consiliul de administrație) hatáskörébe tartozik. A banktörvény 37. cikkének többi pontjai változatlanok maradtak. A módosító törvények bizonyos megszorítást tartalmaz a régi törvénnyel szemben. A módosító törvényekkel a kormány a bankokat az immobilizálódástól akarja megóvni. A módosító törvények azonnal életbeléptek.

Katonai behívás nem ok a felmondásra

Koncentrációnál is alkalmazandó a munkaszerződési törvény intézkedése

Bucurestiből jelentik: A magántisztviselők céhe gyűlést tartott Gh. Georgescu elnöke alatt. Az elnök közölte, hogy panaszok érkeztek hozzá munkaadók ellen, akik most a husvéti ünnepek küszöbén elbocsátják alkalmazottaikat. Bejelentette, hogy az összes fiókokat értesítette arról, hogy a munkaszerződésekről szóló törvény 81. szakasza alapján az alkalmazottnak koncentrációra való behívása nem lehet ok a felmondásra, vagy elbocsátásra. Ezért a koncentráció idején történő minden felmondás, vagy elbocsátás törvénytelen, — és ezek ellen a cég minden eszközzel fog harcolni. A cég felhívta tagjait figyelmét, hogy minden esetben hozzanak tudomására, hogy a szükséges intézkedéseket megtéhesék — esetleg a hatóságok igénybevétele.

Itt említjük meg, hogy a munkaszerződésről szóló törvény 88. szakasza előírja, hogy azok a magántisztviselők, akik legalább három hónapot töltöttek egy vállalatnál, katonai szolgálatra való behívás esetén egy hónapi fizetésre tarthatnak igényt. A behívott magántisztviselők, vagy hozzátartozóik, tehát a fenti törvényre való hivatkozással kérhetik a munkaadótól az egy hónapra járó fizetést.

A törvény intézkedései szerint ezt a kedvezményt minden alkalmazott, munkás vagy tisztviselő egy évben csak egyszer veheti igénybe a törvényben előírt időszakokra. Ez a jog akkor is csak egyszer áll fenn, ha az alkalmazottat egy évben többször is behívták katonai szolgálatra.

Rendelet jelent meg a kérelmezés folytán történő bírság leszállításokról

A december 1-én életbelépett pénzügyi eljárási törvény egységesítéséről szóló törvény 25. cikkében állapította meg azt a minimumot, ameddig a pénzügyi bírság leszállítható olyan esetekben, ahol a kihágás nem emelkedett jogerőre és a fél a minisztériumtól kéri, hogy engedélyezzen leszállítást. Ezzel a rendelkezéssel egységesítették a különböző pénzügyi természetű törvényben eddig is engedélyezett leszállítást. Így a bélyegtörvényben 5. az egyenes adótörvényben és a monopoltörvényben 10, végül a fogyasztási adótörvényben 20 százalékban volt a minimum megállapítva, ameddig a minisztérium bírságengedélyt alkalmazhat.

Az új törvény életbelépte után felmerült az a kérdés, hogy ha a kihágási jegyzőkönyv még 1938. december 1. előtt vétetett fel, jogosult a minisztérium a bírság 25 százalékán aluli összegre azt leszállítani? Erre a kérdésre a pénzügyminisztérium most kiadott rendelete felel. E szerint csak olyan esetben, ha maga a bírság leszállítása iránti kérvény 1938. december 1. előtt be lett iktatva, akkor szállítható le a bírság annak 5, 10, vagy 20 százaléka erejéig, de minden más esetben a minimum, amelyet meg kell fizetni, 25 százalék.

AZ IGASZÁGÜGYMINISZTERIUMHOZ BEADOTT KÉRVÉNYEK FELÜL BÉLYEGZÉSE.

Az igazságügyminisztérium közleményt adott ki, amely szerint a minisztériumhoz beadott kéréseket a 8 leles okmány és 1 leles repülőbélyegen kívül még 4 leles törvénykezési bélyeggel (judiciár) is fel kell bélyegezni. A mellékleteket ugyancsak fel kell bélyegezni és pedig oldalanként 2 leles okmány, 2 repülő és 2 leles törvénykezési bélyeggel. Azokat a kéréseket, amelyek kellőképpen nincsenek felbélyegezve, nem intézik el.

Új zsákok használatára kötelezi a malmokat az egészségügyi minisztérium

Az egészségügyi miniszter közelebről rendeletet ad ki, amellyel kötelezi a kereskedelmi malmokat, hogy a liszt forgalombahozatalánál mellőzzék a használt zsákokat. Hozzávetőleges becslés szerint, ha a rendelet életbelép, a hazai malomiparnak tízenötmillió papírzsákra volna szüksége, amit külföldről kellene beszerezni. Ezért felmerült az a terv, hogy jutazsákok helyett — papírzsákokat fognak használni, mert a szükséges mennyiség leszállítását a belföldi papírgyárak minden nehézség nélkül vállalják.

Miniszteri utasítás az adók átvitelezéseiről

Két év alatt közel 50 százalékkal reportálták az adókat. Az átvitelezés különös esetei és a patenta fixa alá esők helyzete.

A múlt évi adók átvitelezéséről szóló 1939 április 1-től életbelépett törvényhez miniszteri utasítás jelent meg, amely a törvény alkalmazásában közelebbi betekintést enged. Ezek szerint

nem az adóalap (jövedelem), hanem maga a múlt évi adó lesz 20 százalékkal átvitelezve.

Miután az átvitelezés már másodikban történik, voltaképpen az 1937 évi kivétel képezi az adókivétel alapját és miután az adó minden évben húsz százalékkal emelkedett, az eredetileg például 14 ezer leiben megállapított elementáris adót két év alatt 20.160 leire nőtt fel. A múlt évi kivétel véglegesnek tekintendő és így a reportálás alkalmával, semmi javításnak, változtatásnak helye nincsen.

Tehát átvitelezésre kerülnek az állami elementáris és pótdadók, az adicóális adó és a supracoták. Az adicóális adók közül kivételt képez az 1938 április 1-i törvénnyel létesített 2 százalékos nemzetvédelmi adicóális adó, amelyet a mostani törvény amúgy is emel két százalékkal. Az adóemelésről az adófizető végzését nem kap, hanem

az adóhivatal által az évi rendes „somatiz” ki-bocsátásával értesítetik.

A részvénytársaságokra nézve általában szintén 20 százalékos emeléssel vitélezik át a tavalyi adót. Ha valamely társaság az elmúlt pénzügyi évben először lett megadóztatva és így csak ideiglenes megadóztatás történt az első mérleg elkészültéig, az ideiglenes adó vitélezetik át, tekintet nélkül a mérlegre. A részvénytársaság fiókjaira nézve ugyanez a szabály.

Kényszerjegyzésben, vagy konverziós meg-egyeződés alatt álló, továbbá felszámoló részvénytársaságoknál a tavalyi adó átvitélezetik tekintet nélkül arra, hogy a múlt év folyamán az adótörvény 39. szakaszának 4. pontja szerint felére csökkent az adót, vagy sem. A felszámoló részvénytársaságok ezt a redukción csak úgy élvezhetik, ha a felszámolásból eredő jogait már a múlt évben érvényesítették. A teljesen passzív állapotban levő, tehát

működést nem folytató részvénytársaságok kér-

tesítik a minimális adó felének alkalmazását.

A 600.000 lei alapítókénál többel rendelkező részvénytársaságok adója is átvitélezetik, tekintet nélkül arra, hogy az elmúlt évben az alapítók tizedrészének megfelelő forgalmat értékék-e, vagy sem

Elvileg átvitelezésre kerül azon részvénytársaság tavalyi adója is, amely elkészítette az utolsó felszámolási jegyzőkönyvet. Később ezek kérvényileg kérhetik az adó törlését. Ha az utolsó mérleg veszteséggel zárul, akkor hivatalból elrendeltetik az adó törlése.

Új adókivétel olyan esetekben történik, amikor valamely új vállalat már adott be deklarációt, de a kivétel nem eszközöltetett. Ha akár az 1937 évi, akár az új vállalatoknál tavalyi kivételt adó még nem jogerős, úgy a reportálás feltételeesen történik a

a jogerősre emelkedés után megtörténik a megfelelő kijavítás.

Új adókivételnek van még helye, ha a kincstár felfedezte, hogy valamely vállalat adókivétel nélkül működött és így a megfelelő évekre az adóévre elő-

írt rendszerrel történik a kivétel, illetve a reportálás.

Megjegyzendő, hogy miután a törvény megszüntette a 36. szakaszban létesített ipar- és bányavállalati mentességeket, így a most kezdődő pénzügyi évekre ezekre nézve is rendes adókivételnek van helye. Ahol a vállalat csak annyi kedvezményt élvezett, hogy az adó felét tartozott megfizetni, ott a másik felével való kiegészítés az adóreportálásnál automatikusan, tehát kivétel nélkül történik. A 20 százalékos emelés azonban csak a már tavalyi is fizetett adóra nézve alkalmazandó, tehát ezek a vállalatok voltaképpen a teljes adó tíz százalékos emelésével adóznak. Az ilyen egész, vagy fél adókedvezményt élvező új vállalatok természetesen csak akkor adóztathatók meg, ha az alapezabályok szerint elkészítették első mérlegeiket. Mindaddig a kivétel függőben marad.

Azok a cégek, melyeknek patenta fixa adójuk előre megállapított csak úgy esnek reportálás és adóemelés alá, ha az a három éves időszak ez év március 31-én lejárt.

Tekintve, hogy a legutóbbi patenta fixa adókivétel dítulában 1938-ban történt, a legtöbb kereskedő és kisiparos adója átvitélezetik 20 százalékos emeléssel

Be kell nyújtani áprilisban az egészségügyi illetékre vonatkozó vallomást

Emlékeztetjük olvasóinkat arra, hogy az 1936 szeptember 3-án életbelépett végrehajtási utasítás értelmében minden kereskedő és iparos kivétel nélkül évi egészségügyi illetéket köteles fizetni. Ennek az illetéknek a kivétele külön eljárás szerint történik.

Minden kereskedelmi és ipari vállalat köteles minden év április havában benyújtani a vallomását az egészségügyi illetékről. Az egészségügyi illetéket tudvalevően annak az ingatlannak, vagy ingatlanrésznek bérletéke után vetik ki, amelyen a vállalat működik.

Az egészségügyi illetéket minden évben az egészségügyi hivatal illetékkivétel ellenőre veti ki jegyzőkönyv felvétele útján, akit ebben a működésben szükség esetén még egy tükör is kísér.

Amennyiben az a megállapítás, hogy az adókivételről a hatóság tévedésből, vagy mulasztásból

nem vette figyelembe a kivétel alapjául szolgáló adatokat, pótdadó is vethető ki.

Az adóvallomásnak a következő adatokat kell tartalmaznia:

1. A vállalat természetét.
2. Az egészségügyi működési engedélyt
3. A vállalat helyiségének bérletét.

Az adóvallomást a célra előre elkészített blankettán kell kiállítani és mellékelni kell hozzá mindazokat az okiratokat amelyek a taxa megállapításának alapjául szolgálnak.

Azok a vállalatok, amelyek az év folyamán kezdik meg működésüket, vagy amelyek elköltöznek, vagy megváltoztatják működésüket, kötelesek abban a kérvényben, amelyet a főorvoshoz az egészségügyi autorizáció megadása iránt intéztek, a most említett adatokat külön felsorolni.

Ha a vállalat egészségügyi taxavallomását nem nyújtja be kellő időben, akkor az illetéke az előző évi kivétel és a helyszíni szemle alapján állapítják meg.

A bérlet megállapításánál figyelembe kell vonni a törvényesen lebélyezett és láttamozott bérleti szerződést, amelyből kitűnik a helyiségről fizetett bérösszeg, valamint más okiratot, vagy szerződést is, amely az ingatlanra vonatkozik.

Ha nincs bérleti szerződés, akár azért, mert a kereskedő, vagy iparos saját helyiségeit használhatja, — vagy pedig nem bérleti szerződés alapján rendelkeznek vele, a bérletértéket becslés alapján állapítják meg, figyelemmel a szomszédos hasonló helyiségekre, amelyeknek bére meg van állapítva.

A bérletértékhez hozzá kell számítani mindazokat, a terheket, amelyeket a törvény alapján a bérlet tartozik viselni, a kincstár és községi adót, a javítási költségeket és azokat a változásokat és berendezéseket, amelyeket a bérlet saját költségén teljesít, a melyekkel tehát a bérletérték növeli és amelyek a szerződés lejárta után a tulajdonos javára esnek. Be kell számítani még a bérletértékbe azoknak az ingóságoknak a bérlet is, amelyeket a vállalatok termelésüknél felhasználnak és a szerződésben említett járulékokat is.

Haszonbérleti, engedményi és bérleti szerződéseket, amennyiben azok szabályszerűen be lettek mutatva, a bérlet megállapítása alkalmával csak a következő indokból lehet figyelmen kívül hagyni:

- a) Ha a bérletérték a vállalat tevékenységével állapította meg a bérletértékét.
- b) Ha a bérletet, vagy haszonbérletet nem abból a célból kötötték meg, hogy reális jövedelmet érjenek el általuk, hanem ajándékozási, vagy jótékonyági célból, például rokonok, vagy más fizikai, vagy erkölcsi személyek.
- c) Ha a bérlet a vállalat tevékenységével arányban jelentéktelen szerepet játszik.

Mindenféle bizonyítási eszköz fel lehet használni a család beigazolására és ilyen esetben az illetéket becslés és más hasonló vállalattal való összehasonlítás alapján állapítják meg.

Megdrágult az örökösödés

Új hagyatéki illetéktáblázat lépett életbe és korlátozza az új törvény a mentességeket. Megilletékeznek a halálozási szinleges adásvétel.

Az április 1-én életbelépett új adótörvények lényeges módosítást eszközölnek a hagyatéki adó tekintetében. Az örökös általában kedvezőlenebb helyzetbe kerül és ez vonatkozik minden oly esetre, ahol a hagyatéki adó még nincsen megállapítva,

tekintet nélkül arra, hogy a hagyaték mikor nyílt meg.

A törvény új adókulcs táblázatot tartalmaz, amely bizonyos esetekben jelent emelést a korábbi táblázatra foglaltakkal szemben. A megszünt kedvezmények között szerepel az, hogy a törvény eltörli a hitves és a lemenők öröklésénél a 100 ezer lejig terjedő vagyon hagyatéki adó alóli mentességét. Csapán az azokra a falusi örökösökre maradt fenn, ahol a hagyaték tárgya egy három szobánál nem nagyobb ház, szarvasmarha, mezőgazdasági felszerelés és a helyi kisajátítási területnek megfelelő szántóföld. A városi örökösöknél

megszüntették azt a kedvezményt, hogy az örökösök által kizárólag lakott ingatlanuk csak fele értékét vették számításba.

Ez a kedvezmény a jövőben csak akkor áll fenn, ha az örökösök hitvestárs, vagy lemenők és az ingatlan 300 négyzetméteren nem nagyobb területen fekszik és más vagyon a hagyaték tárgyát nem képezi. Ha az ilyen ingatlan bruttó jövedelme meghaladja az évi 25 ezer leit, akkor a kedvezménytől az örökösök elcsenek azzal, hogy az összértékből 50 ezer lei jön levonásra a kivételről.

Szokásos volt, hogy valaki halála előtt olyan rokonának adta el az ingatlant, aki a hagyatéki illetéktáblázat szerint, magasabb illetéket tartozott volna fizetni, mint az adásvételi illeték.

A kincstárnak joga van a halál előtt közvetlen adott ingatlanokat örököségi illetékekkel sújítani,

amennyiben a vevő törvényes örökös, vagy annak közeli hozzátartozója. Ilyen esetekben azonban az adásvételi illeték levonásra jön az örökösödési illetékből.

A jövőben a hagyaték tárgyát képező ingatlan értékét a forgalmi érték szerint számítják és a becslést nem lehet kisebb, mint városi ingatlanoknál a bruttó jövedelem tízszerese, falusi ingatlanoknál annak nyolcszorosa. Amennyiben a hagyatékban tőzsdén nem jegyzett részvények találhatók, úgy a részvények értéke, a részvényt kibocsátó vállalat összvagyonához képest számított ki. Az új törvény szabályozza a Vadul Comercial értékelését, tehát azt az esetet,

amikor a hagyatékban valamely üzleti vagyon található.

Az utolsó három évi bruttó jövedelem átlagának öt-szöröse képezi a Vadul Comercial értékét, amihez jön az üzleti aktíva, árukövetelések. Az örökösnek joga van valamely a hagyatékban talált követelésről lemondani és ezt a jogát az illetékezés jogerősre emelkedéséig gyakorolhatja.

Az örökösödési adó a kivételről számított egy hónapon belül esedékes, kivéve azt az esetet, ha a proces verbal ellen az örökös fellebbezett, amikor is három hónapon belül, fizetheti ki az illetéket. Az illeték külön kérelemre legfeljebb 6 félévi részletben fizethető.

Az illetékkivétel fellebbezési idejét az új törvény 15 napra szűkítette le.

Lényeges változást képez az, hogy a hagyatéki illeték tárgyában szerzett kihágási jegyzőkönyv ellen beadott fellebbezés tárgyában az adófellebbezési bizottság dönt.

Az új pénzügyi évben felemelték a látványossági illetékeket

Lapunk más helyén részletesen beszámoltunk arról, hogy egész sereg adót és illetéket a pénzügyminisztérium lényegesen felemelt. Így többek között

nagymértékű emelés történt a látványossági adónál is,

aminek következtében a mozgófényképszínházak rendkívül súlyos helyzetbe kerültek. Ez különösen az erdélyi mozikra vonatkozik, amelyeknek egy része képtelen a jelentősen megnövekedett kiadásokat fedezni.

A pénzügyminisztérium április elsejével életbelépett rendeletével

az ország mozgófényképszínházait hat kategóriába osztotta. Vagyis erdélyi, így tehát a városunkban működő mozik is az első kategóriába tartoznak és a rendelet értelmében naponta 2400 lei illetéket kötelesek fizetni,

tekintet nélkül a bevétel nagyságára. Ehhez természetesen hozzájárulnak még egyéb hasonló kiadások is. A rendelet megjelenése után az erdélyi mozik körében mozgalom indult meg ennek a rendeletnek megváltoztatása érdekében. A mozik általában azzal érvelnek, hogy a kategóriákra való beosztás

méltánytalanul történt,

mert, amíg például Temesvár, Arad, Nagyvárad, Lugos és számos kisebb erdélyi város is az első, illetve a legtöbb napi illetéket fizető osztályba került, addig Iasi, Ploesti, Braila, Galati, Chisanau és még több

nagyobb önkormányzatú város a második kategóriába tartozik

és az ezekben működő mozgófényképszínházak naponta csak 1400 lei látványossági illetéket fizetnek. Megnehezíti ezenkívül a mozik helyzetét egy másik rendelkezés is, amely kötelezi a mozgófényképszínházakat, hogy azért a papírért, amelyből a jegyek készülnek, a pénzügyigazgatóságon

egy összegben 24.000 leit lefizessenek,

holott ezt az összeget eddig három-négy hónap alatt egyenlíthették ki, olyan mértékben, amint a jegyek eladására kerültek. Hogy a mozik az új adótörvénynek eleget tudjanak tenni, véleményük szerint, naponta 12-14 ezer leit kellene bevételezzenek, mert ellenkező esetben a nagy mértékben növekedett kiadásokat képtelenek fedezni.

A mozi tulajdonosok ebben az ügyben

tiltakozó táviratot intéztek Armand Calinescu miniszterelnökhez,

ugyanakkor pedig táviratot küldtek Öfelségének is feltárva a helyzetet. Egyes városok, ahol a mozik forgalma erősen lecsökkent, így Arad is a második kategóriába való beosztást kérték. A mozgófényképszínházak tulajdonosai több erdélyi városban azon az állásponton vannak, hogy

amennyiben kérésük eredménytelen maradna, úgy hetenként csak két-három napig tartatnának előadásokat. Egyébként tiltakozásuk jekül Aradon kedden már nem tartottak előadásokat és úgyszintén szerdán is zárva maradnak a mozik.

Ilyen körülmények között Aradon vasárnapig nincs mozielőadás, miután csütörtökön, pénteken és szombaton zenetiltalom van.

A szigorú illetékrendelkezés elgondolása a következő: Az első kategóriába tartozó városoknál 500 férőhelyes átlagot vett alapul a törvény. Amennyiben 500 helynél több lenne, minden megkezdett 100 hely után a 2400 leies napi illeték 10 százalékkal emelkedik. Ha 500 helynél kevesebb lenne valamelyik kategóriába tartozó moziban, akkor minden

Kik kötelesek menedékhelyet építeni

Az „Az Iparos” már ismertette azokat a kötelezettségeket, amelyek a kereskedelmi és ipari vállalatokat, az új törvény alapján, a légvédelemmel kapcsolatban terhelik. Ez alkalommal külön kiemeltük az építkezésekre vonatkozó szabályokat. A kötelezettségek egyrésze a már meglévő épületek tulajdonosaira is vonatkozik, tehát jelen ismertetésünk már azért is érdeklődésre tarthat számot.

Minden új épület, amely 200 négyzetméternél nagyobb felületű és 15 méternél magasabb, köteles olyan menedékhelyet létesíteni, amely az épületben lakókat biztosítja legalább 100 kgr. bomba teletalálata és gáz ellen. Az épület tetejét és az ingatlan fából készült részeit biztosítani kell a gyújtó bombák ellen is.

Minden közintézmény ingatlana (rádió, telefon, távirat, bármely raktár, földalatti villamos és víz-hálózat) biztosítandó legalább 100 kgr. bomba teletalálata és legalább 1000 kgr. bombák repeszdarabjai és az ilyen bombák gázainak bekelezése és általában gáztámadás ellen.

Az ilyen menedékhelyek térfogatát úgy kell kiszámítani, hogy az ingatlanon lakókon kívül még a környékbeli lakosok és tisztviselők létszámának egy részét is befogadhassa.

A lakosság központjaiban levő folyékony fűtőanyagokat őrző raktárak kötelesek a törvény kihirdetésétől számított egy év alatt külön földalatti raktárt készíteni és pedig a jelenlegi raktár befogadó képességével teljesen egyenlő térfogatú raktárt, amely legalább 300 kgr. súlyú robbanó gránát ellen biztosítékot nyújt.

Minden közhivatal, közintézmény és ipari vállalat stb., amelyekre nézve a nagyvezérkar főnökének véleménye alapján a légvédelmi minisztérium úgy rendelkezik, hogy a légi bombázás ideje alatt is tovább működjenek, kötelesek beton menedékhelyet építeni összes személyzetüknek és készletüknek megvédelmezésére.

Hasonlóan igen sokat érdekel az a szabály is,

öt száznál kevesebb megkezdett száz hely után tíz százalékkal csökken az illeték összege

A mozitulajdonosok kötelesek a pénzügyigazgatóságon ideiglenes vallomást benyújtani, amelyben pontosan feltüntetik a férőhelyek számát, legkésőbb április 15-ig pedig három példányban kell elkészíteni és beadni a mozi tervrajzával. Ha a fenti időpontig elmulasztanak benyújtani a vallomást, a törvény értelmében nem 500, hanem 2500 férőhely után adóztatják meg a késedelmeskedő mozitulajdonos.

A még nem láttaozott jegyek után a mozitulajdonosok ki kell fizessék a mozi és színházi illetéket, a jövőben ezt az illetéket akkor kell leróni, amikor a bélyegekre szolgáló íveket megveszik.

A törvény igen szigorúan előírja, hogy a napi 2400 leies illetéket minden nap a következő napra előre kell kiegyenlíteni. Amennyiben a mozitulajdonos egyetlen esetben elmulasztaná, 60 ezer le büntetékkel büntetik az adó összegén kívül.

amely szerint minden olyan középület, vagy magánépület, amelyet a jövőben fontos uccakereszteszodéseknél, köztereken stb. fognak építeni, sőt azok is, amelyek már ilyen helyeken léteznek, kötelesek betonból készült menedékhelyet építeni, amely legalább 100 kgr. súlyú bomba teletalálata és gáz ellen védelmet nyújt. E rendelkezés alapján az összes uccakereszteszodéseknél és köztereken már meglévő épületek is kötelesek felépíteni ezt a betonból készült menedéket, amelynek olyan térfogatának kell lennie, hogy az épület lakóin kívül még legalább a házban lakók és tisztviselők számának egyharmadrészevel egyenlő számú más személyeknek is védelmet nyújtson.

Ha az ipari vállalatok, intézmények, társaságok, ingatlanulajdonosok nem teljesítik a menedékhelyek építésére vonatkozó kötelezettségeiket, a légügyi minisztériumnak jogában van az illetékes polgármesteri hivatalokat kötelezni arra, hogy a munkálatokat az ingatlanulajdonosok számlájára végrehajtsák. A költségek fedezésére a polgármesteri hivatalok letilthatják az ingatlanulajdonosoknak folyó és következő évi ingatlanból származó jövedelmét az építkezési költségek és 20 százalék többlet erejéig, amely utóbbi többletet a nemzetvédelmi alap javára fordítják.

A törvény kihirdetésétől kezdve a polgármesteri hivatalok nem adhatnak ki építkezési, javítási, vagy jelentékeny átalakítási munkálatokra vonatkozó engedélyt a helyi passzív légvédelmi bizottság véleménye nélkül.

Kilencvenhárom millió leies jelzálogkölcsönt adott a Petrosani az Anticarbon és Antigaz gázalaggyárnak.

A Petrosani S. A. pentru Exploatarea Minelor de Cărbuni szénbányavállalat ipari konszernjéhez tartozó két vállalat, az Anticarbon S. A. és az Antigaz S. A. gázalaggyárak jelentős jelzálogkölcsönt kaptak anyavállalatuktól. Az Anticarbon S. A.-nak a Petrosani 28 millió 530.651 leies, az Antigaznak pedig 64 millió 535.814 leies kölcsönt nyújtott, amit a két vállalat vulcani ingatlanaira vezetett jelzálog garancia. A két vállalat tehát a Petrosanitól összesen 93 millió 72.465 lei jelzálogkölcsönt kapott.

— Megkönnyítik a minta érték nélküli csomagok küldését. A posta vezérigazgatósága úgy rendelkezett, hogy április 1-től a minta érték nélküli csomagok szállítólevél nélkül, mint az ajánlott levelek továbbíthatóak. Ilyen csomagokat vidékre 30, Bucurestibe 50 kgr. súlyig lehet küldeni és azoknak csomagolására nézve a posta semmi előírást nem tesz.

— A váltók új bélyegilletéke. Április elsejétől életbelépett a váltóúrlapok új bélyegilletéke. Eszerint a hat hónapon belüli esedékességű váltók bélyegilletéke 2 ezrelék, vagyis minden ezer lei után két lei. A megkezdett ezer lei egésznek számít. A hat hónapnál hosszabb időre szóló váltók, valamint a fedezeti váltók bélyegilletéke 4 ezrelék, tehát minden ezer lei után négy lei. A mezőgazdák váltóinál legfeljebb hilec hónapi esedékességig 2 ezrelék bélyegilletéket, vagyis minden ezer lei után két lei a törvény. Az áruváltók bélyegilletéke hat hónapra egy ezrelék, hat hónapnál hosszabb lejáratra két ezrelék. Ezenkívül minden egyes váltóra egy két lejes repülőbélyeg kell ragasztani, amely az aláírással semmisítendő meg.

Elsején életbelépett a román-francia kereskedelmi szerződés

Hárommilliárd lei forgalmat fog Románia Franciaországgal évenként lebonyolítani

Megemlékeztünk arról, hogy március 31-én aláírásra került a román-francia kereskedelmi szerződés, amelyre vonatkozó tárgyalások már januárban kezdődtek meg.

A tárgyalások befejezését az a körülmény hátráltatta, hogy módot kellett találni a két ország közötti kereskedelmi forgalom fokozására annak ellenére, hogy úgy Románia, mint Franciaország mezőgazdasági jellegű országok, illetve, hogy Franciaország csak kis részben szorul mezőgazdasági termékek bevitelére. A tárgyalások folvamlán végül is sikerült megoldást találni, amelynek alapján a két ország között a külkereskedelmi forgalmat sikerül majd lényegesen emelni.

Párisi jelentés szerint az új kereskedelmi egyezmény Franciaország és Románia külkereskedelmi forgalmát 600 millió frankra (cca 3 milliárd lei) emeli. Románia Franciaországba 490 ezer tonna benzint exportál, amiből 400.000 tonnát vesz fel az anyaország, 90.000 tonnát Algír. Ezenkívül 50.000 tonna ásványolajat és 20 ezer

tonna világító petróleumot vásárol Franciaországtól. Az egyezményben megjelölt petróleum mennyiség jelentőségét mutatja az, hogy Franciaország évenként összesen 500.000 tonna finomított petróleumtermékek bevitelét engedélyezi, vagyis Romániának sikerült elérnie a maximális mennyiséget.

Az egyezmény szerint megszűnik a kukorica franciaországi 32 frankos beviteli váma és Franciaország 800.000 tonnára növeli a romániai kukorica beviteli kontingensét. Csökken az egyezmény szerint a fa beviteli váma is és a román fakivótát 40.000 tonnában állapítják meg.

Románia az egyezmény szerint Franciaországtól autóbillett, autóbilalkatrészeket, motorokat, vasat, acélt, gyógyszereket, gyapjút, pamutfonalat, festéket és vegyi anyagokat vásárol. A fizetési egyezmény szerint, a Franciaországban eladott román áruk ellenértékének fizetése szaba devizában fog történni. Az új egyezmény április 1-én lépett életbe, egyidejűleg a francia-jugoszláv új kereskedelmi egyezménnyel.

A „Buna“ titka

Buna a neve a német műguminak, mely ma már minőségileg és néhány év múlva talán már mennyiségileg is méltó versenytársa lesz hazájában a természetes guminak.

Ha a tudomány egy új anyaggal ajándékozta meg az emberiséget, a laikus közönség első, szinte már konvencionálisan megszokott kérdése, hogy „ki a feltaláló?“ A lelki szemek előtt megjelenik egy kívülágtól elzárkózott tudós alakja, aki mindenki előtt féltékenyen őrizi találmányának titkait és csak a befejezett problémával lép a nyilvánosság elé. Pedig a feltalálók romantikus alakja ma már a múlté és a nagy találmányok nem a titokzatos pincelaboratóriumokban, hanem a gyárak és állami intézetek nagyszerűen felszerelt, sokszor százal is több mérnököt foglalkoztató kutató laboratóriumaiból kerülnek ki.

A műguminál sem lehet az eredményeket egy ember nevével összefűzni. Talán a legtöbbet dolgoztak a németek I. G. Farbenindustrie kutatói, de ugyanúgy megoldották a problémát az amerikaiak is és Lebedev metódusa szerint az oroszok.

Legelőször az angolok világháborús bajkotta kényszerítette Németországot arra, hogy a kaucsukot egy mesterséges anyaggal, az úgynevezett methilkaucsukkal pótolják. Ez a műgumi még csak pótlóanyag volt, mely sem árban, sem minőségben nem vette fel a versenyt a kaucsukfa értékes kincsével. Ezért a háború után a németek beszüntették gyártását és visszatértek a természetes gumi használatára. A szintetikus kaucsuk előállításának azok a kutatók voltak a pionírok, akik megállapították, hogy a nagy kaucsuk molekuláinak építőkövei a kis izoprén molekulák. Az előállítási nehézségek miatt azonban mégsem ebből az anyagból készítik a műkaucsukot, hanem a hozzá nagyon hasonló butadienből.

Kémiai szempontból a szerves élet lényege abban áll, hogy a növényi sejt a napfény energiájának rovasára a levegő szén-savjából, a talaj vízből és sóiból nagy organikus molekulákat épít fel és az állati szervezet ezeknek a nagy molekuláknak az elvetésekor, lebontásakor felhasználja életéhez azt az energiát, melyet számára a szorgalmas növények elraktároztak. A természet utólrérhetetlen vegyészének, a növényi sejtnak a munkáját utánozzák a kémikusok, a mikor kis molekulák megsokszorozásával, polimerizációjával nagy organikus molekulákat állítanak elő. Ezeknek a nagy organikus molekuláknak ma már nagyon fontos szerepük van az emberiség életében. A műselyem, valódi és mesterséges textil-szál, papír, celluloid, az ismert bakelit és futurit mind ilyen nagy molekulák, melyek szilárdságukkal, a gumi rugalmasságával tűnik ki. Amint a kő-, vas-, bronzkorszak után az elektromosság századának, majd a repülőgépek, vagy rádió korának neveztek el azt a kort, melyet egy új anyag, vagy találmány hatása átalakított, ugyanúgy előrelátható, hogy a műgumi, műgyapjú, vagy a fémeket, üveget, drágakövet helyettesítő műanyagok olyan nagy hatással lesznek életünk átalakítására, hogy a 30-as évektől kezdődő időket az utókor valószínűleg a „makromolekulák korának“ fogja nevezni. Ezeknek a makromolekuláknak egy részét maga a természet állítja elő, (cellulose, fehérje, kaucsuk), de sokkal érdekesebbek azok a molekulák, melyeket a természethez hasonlóan a kémikusok a vízből, szénből, levegőből és mészből, vagy alkoholból készítenek.

A bennünket közelebről érdeklő butadien, a carbidlámpákból ismert acetilénből, vagy az alkoholból állítható elő. Az acetilén vegéreményben mészből és szénből gyártott carbidból és vízből keletkezik, fontossága a műanyag és gyógyszergyártás szempontjából állandóan fokozódik és a köszönkáránny mellett az organikus vegyületek legfontosabb forrása.

Butadiennek acetilénből való előállítása négy lépésen keresztül történik, hol az átalakítások lényege vízfélvétel, hidrogénfelvétel, majd újból vízfélvétel. Mezőgazdasági országok számára olcsóbb az orosz Lebedev metódusa, aki alkoholból egy lépésben jut el a butadienhez azáltal, hogy abból hidrogént és vizet von el. Állítólag ilyen módon öt tonna alkoholból egy tonna műgumit tudnak az oroszok előállítani. Az „állítólag“ szót azért kellett megköcskázni, mert sajnos, a Szovjet vegyészeti nem vesznek

Lelkes hangulatban tartotta meg közgyűlését az aradi Ipar és Kereskedelem takarékszövetkezet és hitelintézet

Százhusztagny eszmetesjesztő bizottságot választottak.

Élénk érdeklődés mellett tartotta meg az aradi Ipar és Kereskedelem takarékszövetkezet 39 évi rendes közgyűlését az Iparos Otthon nagyszobájában.

A közgyűlést Reinhart Gyula elnök nyitotta meg, a jegyzőkönyv vezetésére Gabos Jenő dr. szövetkezeti ügyészt kérte fel, míg annak hitelesítésére Jakabffy István és Baricz Máté jelölték ki.

A közgyűlés egyhangú lelkesedéssel vette tudomásul a lapunk más helyén ismertebbet jelentést és adta meg a felmentvényt az igazgatóságnak és a felügyelő bizottságnak, méltányolva azt a nehéz és fáradságos munkát, amelyet kifejtettek.

Az igazgatóság két tagjának, Bakács Miksának és Olariu Justinnak mandátuma lejárt és a közgyűlés egyhangú lelkesedéssel választotta meg őket újra további 3 évre, valamint újra választotta a felügyelő bizottságba Ungureanu Bélát, Fibinger Izidort és Bloch Károlyt, rendes tagokká, póttagokká: Menczer Gyulát és Riedl Ödönt, a lemondott Ienciu Gherghet helyett pedig Sztojka Kálmánt.

Bakács Miksa igazgatósági tag intézett ezután lelkes felhívást a megjelentekhez, hathatós eszmetesjesztés kifejtését kérve, újabb üzletrészek jegyzése érdekében, amivel az alaptőke jelentékenyen növelhető volna éppen az iparosság érdekében.

A közgyűlés végül kijelölte a 120 tagú propaganda bizottságot, amelynek névsora a következő:

Ablonczy József, Aufriht Sándor, Baranyi Ferenc, Bauer Miklós, Baricz Máté, Bene C. Emil, Berkovits Dániel, Berecz János, Bloch Lajos, Boanca Izidor, Bozsaik Ernő, Borecs Sz. Zsigmond. Bö-

szorményi Benedek, Braun Sámuel, Bittenbinder Konrad, Calvasino Imre, Czernóczky Imre, Cziester Kálmán, Curticean Stefan, Csatlós István, Dési Károly, Dein Miklós, Dittrich Albert, Distá Vasile, Dózsa Bertalan, Dukász Lajos, Dömötör László, Engelhardt Ferenc, Eipert Fidél, Faggyas Antal, Falter Gyula, Fischer Mór, Fodor József, Fock Gábor, Friedmann Emil, Füzesy Márton, Göllner Antal, Garai Károly, Grósz Gyula, Grünbaum Mór, Gyurik Gyula, Gáspár Árpád, Hannauer Mihály, Hegedüs József, Herskovits Ármán, Hilyer János, Holó Zoltán, Horváth Balázs, Horváth József, Hoeszpodár Miklós, Ilyés István, Jakabffy István, Jacobi Gyula, Jahoda Béla, Jancsin Miklós, Jantó Béla, Juhász Imre, Kaiser Rudolf, Karel János, Kiss Ödön, Komlós Pál, Konczek Lajos, Koch Dániel, Kőszeghy Emil, Kramarovits József, Krón Lénárt, Kun József, Lepnicki Andor, Lovasberényi Árpád, Marian János, Málka Imre, Maltry Mátyás, Matekovits László, Mihály László, Menczer Oszkár, Maurer Ferenc, Molnár István, Muzsai József, Nagy János, Nagy Károly, Németh István, Návrádi Pál, Ordelt László, Panker Viktor, Pálincás Kálmár, Petőfi Demeter, Perveiler Lőrinc, Pintér Viktor, Popper Ignác, Rác Emil, Reich József, Ring István, Ritók Imre, Schmidt Miklós, Schwartz Árpád, Stiaszny József, Szabó József, Szász Pál, Szabolcsky Kálmán, Székely Béla, Szentgyörgyi Emil, Szilágyi I. Dezső, Szirbusz Vazul, Szabotha Ferdinánd, Szöcs János, Sztojka Kálmán, Tatu Lazar, Tyrity Milán, Uzora István, Vajda Béla, Vincze Ágoston, Virág Kálmán, Wild Ferenc, Wagner Ágoston, Weisz Siegfried, Wolff András, Wolf Gyula, Weisz Arnold, Zombori Gyula, Zsedelyi István

A közdivásárhelyi Vegyes Ipartársulat közgyűlése

Lukács József elnökle alatt tartotta meg a 240 tagot számláló közdivásárhelyi Vegyes Ipartársulat évi rendes közgyűlését. Az elnöki jelentés után Várhelyi Ödön dr. titkár tette meg jelentését. A társulat kebelében 19 éve működik a temetkezési osztály. Mind a társulat, mind a temetkezési osztály külön kezeli pénztárát. A társulat múlt évi összes bevétele, a könyvtár használati díjak 2183 lei összegével együtt, 122.600 leit ért el, míg kiadásai 90.000 leire rúgtak. Jelenlegi vagyonértéke, a könyvtár becsértékét nem is számítva, meghaladja a 120 ezer leit. A temetkezési osztály bevételei a 65 ezer leit meghaladták, amivel szemben kiadásai a 12 haláleset utáni kifizetést is beleértve, 30 ezer

leit tesz ki, takarékpénztári betétben. A társulat a temetkezési osztállyal együtt 150 ezer lejnyi vagyonnal rendelkezik. E tőkének jövedelmét társulati célokra fordítják. Az ülés végén Lukács elnök közölte, hogy tárgyalást kezd a helyi menházegyesülettel elagott tagjai közül az arra szorulóknak kedvező feltételekkel leendő elhelyezése érdekében. Molnár Dénes dr. társulati ügyész javaslatára elfogadta a gyűlés, hogy kérelem forduljon a „Józsás és Emilia alapítvány“ igazgatóságához, hogy juttasson az iparos tanoncok segélyezésére is évenként legalább 2000 leit, mert az alapítvány céljához tartozik az is, hogy közdivásárhelyi szüléstől, székely iparos tanulók kitanulását elősegítse.

részt a nemzetközi tudományos életben és elzárkóznak minden felvilágosítás elől. Maga a butadien — 4 fokozat forró folyadék és megsokszorozódott polimerizált terméke a Buna.

Erdekes volna arra a kérdésre is válaszolni, hogy hány év múlva tudják a németek annyira fokozni és olcsóbbítani a termelésüket, hogy lemondhatnak a kaucsukbehozatalról. Erre a kérdésre csak a német szakkörök tudnának válaszolni. Pontos adatok és tervek ismerete híján, csupán a napilapokból ismert azt a hírt közölhetjük, hogy kb. két éven belül akarják a németek annyira fokozni a termelésüket, hogy szükség esetére teljesen függetleníthetik magukat a nyersgumi behozatalától.

Arra a kérdésre sem lehet egy szóval válaszolni, hogy jobb-e a Buna? Kopást, öregedést, hő- és benzol-ellenállást tekintve, kb. 20—30 százalékkal jobb a természetes guminál, viszont elaszticitást és megmunkálhatóságát tekintve, hátrányban van vele szemben. Meg kell említeni az elaszticitásnál, hogy legújabbban a németek egy, a guminál is rugalmasabb műanyagot állítottak elő: az Oppanolt.

Jóslásokba nehéz bocsátkozni, ma még senki sem tudja megmondani, hogy a kaucsukfa mikor fog a nádcukor szomorú sorsára jutni. Az

elmondottakból is látható, hogy milyen nehéz, több mint húsz évig tartó feladat volt a szintetikus kaucsuk problémáját megoldani. A dicsőség nagyon sok kutató között oszlik meg, akiknek invenciójára és találékonyságára éppen úgy szükségük volt, mint a múlt század romantikus feltalálóinak, de akiknek a részleteredményei feloldódtak abban a nagy kollektív munkában, mely az emberiséget a műgumival megajándékozta.

A múlt század a korlátlan lehetőségek kora volt. Természeti kincs kihasználásánál, a petróleum, kaucsuk, gyapottermő vidékek felkutatásánál, új gyárak megteremtésénél a Rockefeller, Fordok kezdeményező bátorságára volt szükség. Azóta ezek a korlátok nemcsak hogy kitöltődtek, hanem már szűknek bizonyultak, a megváltozott szellemi, politikai és közgazdasági erők kölcsönhatásából egy új világnézet keletkezett, melynek követői a nemzeti közösség alá rendelik minden tevékenységüket és amely világnézetnek megfelelő autarkikus országok kémikusait számára azt a feladatot írták elő, hogy a vízből, levegőből, mészből, szénből, vagy alkoholból állítsák elő mindazokat a nyersanyagokat, melyek gazdasági függésbe hozzák őket a gyarmati államokkal.

Jogesetek a kisipar köréből

A munkaszerződésekről szóló törvény rendelkezése szerint a szellemi és testi munkást — tehát a tisztviselőt és munkást — aszerint határozza meg a törvény, hogy munkájának mi a főjellege

A ploestii munkabíróság helyt adott azon keresetnek, amelyet a munkavállaló indított a Petromina-cég ellen. Ezen kereset szerint a munkavállaló, aki desztilláló mester volt, jogosultnak vélte, hogy részére nem a két hét felmondás, hanem hat hónapi felmondás jár és emiatt 24.931 leit kért megítélni. Az 1935—36 és 1937. évekre pedig a ki nem adott szabadságidőre kártérítés címén a dupla fizetést kérte megítélni.

A bíróság egyszerűen ítélte meg a szabadságidőt és a három évnél régebbi szabadságidőt, illetve az e címen kért kártérítési összeget nem ítélte meg, míg a három évi szabadságidőre járó összeget csak a fizetések egyszerűségében állapította meg.

A hat hónapra járó felmondási időt megállapította, mert nem fogadta el az alperesi iparvállalat azon álláspontját, hogy a felperes csak egyszerű munkás volt.

A felek mindketten felülvizsgálattal éltek a prahovai törvényszékhez. Felperes, mert a szabadságidőre járó összegeket nem duplán állapította meg a munkabíróság és mert a három évnél régebbi szabadságidőre járó összegeket nem ítélte meg a járásbíróság, míg a munkaadó vállalat, mert szellemi munkásnak minősítette a felperest és így a tisztviselőnek járó felmondási időre járó fizetést ítélte meg részére.

A törvényszék mindkét felülvizsgálati kérelmet elutasította, mert álláspontja szerint a szabadságidőre is 3 évi elévülés áll fenn a munkaszerződésekről szóló törvény 73. szakasza szerint és mert az így ki nem adott szabadságidő után csak egyszeres és nem kétszeres a kártérítési összeg jár. A munkaadó álláspontját pedig azért nem fogadta el, mert felperes tényleg vezető mester volt és mint ilyen, működése a megállapított tényállás szerint olyan volt, hogy a végzett munka jellegzetessége szellemi volt és így a munkát tisztviselői munkának kellett minősíteni, úgy, amint azt a munkabíróság helyesen megállapította.

Közlő: Kele Sándor dr.
ügyvéd, Arad.

NEHEZ PROBLEMA.

Beállít az ügyvédhez egy vidéki atyafi:
Hallom, hogy a tekintetes úr érti a legjobban, hogy a férfit meg az asszonyt, hogy kell elválasztani

— Hát ilyesmivel is foglalkozom.
— Hát akkor tesszen engem elválasztani.
— Mikor keltek egybe? — kérdi az ügyvéd.
A paraszt nagyot néz:
— Nem keltünk mi egybe, úgy éltünk.
— De hiszen akkor nem kell válóper. Egyszerűen a faképnél hagyhatja az asszonyt:
A paraszt nagy keserveset sóhajt:
— Hát azt hiszi a tekintetes úr, hogy ha azt az asszonyt úgy egyszerűen a faképnél lehetne hagyni, hát eljöttem volna ide?

Házikezelésbe kerül a szatmári kéményseprő ipar?

A Szatmári Építőmunkások Céhéhez tartozó kéményseprő segédek új kollektív szerződés megkötésére irányuló törekvése mindeztideig nem járt eredménnyel. A mesterekkel való eredménytelen tárgyalás után Lozán Sándor céheknök a szerződés-tervezetet átadta a munkügyi felügyelőségnek. Intézkedés itt sem történthetett az ügyben, mert a szatmári alfelügyelő jelenleg katonai szolgálatot teljesít. A céh vezetősége értesítette a helyze-ről a kolozsvári tartományi tanácsot, amely megbízólevelet adott Lozán Sándornak, hogy a későbbi tárgyaláson képviselje a kéményseprő munkásokat és hasson oda, hogy ezt a szakmát minél előbb házi kezelésbe vegyék az illetékesek.

Lelkes hangulathoz gyűlést tartott a tordai magyar iparosság

Teleki Ádám gróf nagy beszédben ismertette a magyar iparosok országos megszervezésének célkitűzéseit

A Magyar Népközség keretében megindult országos iparos-szervezkedési mozgalom lelkes erővel folyik és hivatva van arra, hogy rövidesen, mint egységes szerv, megkezdje működését.

Virágvasárnapján Teleki Ádám gróf Tordát kereste fel, ahol a magyar iparosság vezetői megleget szeretettel és lelkes örömmel fogadták az iparosilgyek ügybuzgó vezérét.

Teleki Ádámot elsőnek Tompa Sándor iparosegyleti elnök üdvözölte és ezután felkérte arra, hogy a szervezkedés célkitűzéseit ismeresse.

Teleki Ádám hálás köszönetét fejezte ki a tordai iparosságnak lelkes és érdeklődő magatartásáért, kiemelve azt, hogy a város iparossága évszázadokon át mindig és minden körülmények között, a legkarakteresebben állotta meg helyét.

— Mi nem terheket akarunk munkánkkal az iparosságra tenni — mondta Teleki Ádám —, hanem ellenkezőleg, nehéz, súlyos helyzetén szeretnénk könnyíteni. Lükettető életet, gazdasági és kulturális vérkeringést akarunk életre hívni, hogy a csüggedő és már-már süllyedő magyar iparosságot élet- és munkakedvre keltsük. Nem mi kérünk, hanem mi akarunk adni. Szaktanfo-

lyamokkal és kiállításokkal, munkaalkalmakkal és más gazdasági előnyökkel fogunk arra törekedni, hogy iparosságunkat, mely az országnak is számottevő tényezőjét képezi, talpra állítsuk. Ennek a munkának kivételében első feladatunk az, hogy az ország iparosságát egy táborba tömörítsük és ezáltal megerősítsük. A feladatot pedig úgy valósíthatjuk meg, ha az iparosság önként és öntudatosan vesz részt a szervezkedési munkálatokban, bizva abban, hogy ilyen lelkes és odaadó iparostársadalom mellett célkitűzéseinket valóra is fogjuk váltani.

Teleki Ádám szavai után Tompa Sándor, Semann József, Major István és Tompa Lajos és még mások terjesztettek elő ipari sérelmeket és kéréseket, melyekre Teleki Ádám adott szakszerű felvilágosításokat. Az általános vita lezárása után Tompa Sándor és Semann József, mint az iparosság hivatott vezetői, szóaltak fel és kijelentették, hogy

az iparosság országos megszervezését szükségesnek látják és annak megvalósítását a legsürgősebbnek tartják úgy a maguk, mint az össziparosság nevében.

A megbeszélés gróf Teleki Ádám lelkes ünneplésével ért véget.

A vendéglők és kávéházak is kötelesek látványossági adót fizetni

Az új adótörvény egyik igen érdekes újítása az, amely szerint

látványossági adót vetnek ki a vendéglőkre, kávéházakra és minden olyan helyiségre, ahol fővassztás történik, abban az esetben, ha ezekben a helyiségekben zene működik, vagy más műsorszámokkal szórakoztatják a közönséget.

Ugancsak adót vetnek ki a tekepályákra is. Az említett helyiségek tulajdonosai az évi bérérték után kötelesek a látványossági adót fizetni. Abban az esetben, ha a helyiség évi bérértéke legfeljebb 20 ezer lei, a napi látványossági adó 30 lei, 20 ezer lei bérértéken felül minden további megkezdett 10 ezer lei után külön napi 20 lei látványossági adó fizetendő. Az adót tíz napra előre kell kifizetni. Mindezek a helyiségek pénzügyi engedélyt kell beszerezzenek és erre vezetni majd rá a pénzügyigazgatóság, hogy hány napra, illetve meddig fizették ki a látványossági adót. Addig, amíg a pénzügyi engedélyekre vonatkozó nyomtatványok megérkeznek, ezt arra a nyugtára vezetik rá, amellyel az illetéket az érdekeltek kifizették.

Egyébként a sportegyesületeknek is látványossági adót kell fizetniük a futballmérkőzések

alkalmával, még pedig 1 leit a 10 leig terjedő és 2 leit az ezen felüli jegyek után.

Fontos újítása az új törvénynek az is, amely a különböző egyesületeket érinti, azokat, amelyek bálakat, teadélutánokat, műsoros estéket, előadásokat rendeznek. Ezeknek adója szintén fix összegben lesz megállapítva és pedig olyképpen, hogy a városokat kategóriákba osztják és az egyes városokban a helyiségeket ismét csoportok szerint osztályozzák. Arad az első kategóriába tartozik és pl. egy bál után a fix adóilleték a következő:

I. osztályú helyiségben	3250 Lei
II. osztályú helyiségben	2340 "
III. osztályú helyiségben	780 "

Ezekhez a fix illetékekhez járul még természetesen az úgynevezett színházi illeték is. A mennyeiben jótékony egyesület, vagy kulturális egyesület rendező a mulatságot, úgy a fenti fix adóilletékből 30 százalék engedményt kap. A rendezvényekre szolgáló belépőjegyeket a bálak, stb. rendezői — függetlenül attól, hogy fix adót is fizetnek — a pénzügyigazgatóságtól kell beszerezniük.

A vásári mutatványosok napi adóilletékét városokban 40 leiben, falvakban pedig 20 leiben állapítja meg az új adótörvény.

Szigorúan ellenőrzik Aradon az árakat

A közelmúlt napok eseményeinek hatása alatt a közönség megrohanta az üzleteket és nagy élelmiszerkészleteket igyekezett magának beszerezni. A forgalomnak ezzel a jelentős emelkedésével kapcsolatban Arad város vezetősége felhívást intézett a kereskedőkhöz, akiket óvott az árdragítástól. Ugyanakkor pedig a város vezetősége hathatós ár-ellenőrzésről intézkedett.

Aradon súlyos bírságokat róttak ki azokra a kereskedőkre, akik a törvényes előírások ellenére nem helyeztek árakat jelző cédulákat áruikra. Az újabb ellenőrzés, amelyet a legnagyobb szigorúsággal folytatnak, már nemcsak erre terjed ki, hanem az illetékes közegek a számlák megmutatását is kéri a kereskedőtől, annak ellenőrzése végett, hogy vajjon az említett cédulákon feltüntetett árúk nem haladják-e túl a törvényben megengedett hasznót. Mivel számos esetben kihágási jegyzőkönyvet vetettek fel, az aradi kereskedelmi érdekképviselők felhívást intéztek a kereskedőkhöz a törvényes intézkedések szigorú betartására.

Felhívták többek között a kereskedők figyelmét a következő problémára: Előfordult például, hogy a kereskedőknek régebben vásárolt áruiknak vannak raktáron. Ezeknek az árúknak nagybani ára az utóbbi időben emelkedett, tehát az ujonnan vásá-

rolt árút a kereskedők már csak az eddiginél drágább áron hozhatnák forgalomba. Az említett érdekképviselők figyelmeztették a kereskedőket, hogy a régebben vásárolt árút a régi áron árússák, tehát ne akarjanak nagyobb hasznót behajtani, mert büntetésben részesülnek. Aradon ugyanis ilyen esetekben több kihágási jegyzőkönyvet vettek fel.

Figyelmeztették a kereskedőket arra is, hogy a formasságokat a legnagyobb gondossággal tartsák be. Példa volt arra is, hogy valakit bizonyos formai hibák miatt bírságoztak meg. Arad város új maximális rendezése 4 leiben állapítja meg a petróleum árát. Eddig a petróleumot 4.50 leiert árulták. Az új rendelkezés életbeléptetése után egy aradi kereskedő a petróleumos kannán levő cédulán az „50 bani"-it ceruzával áthúzta, amivel azt akarta feltüntetni, hogy a petróleum már csak négy leibe kerül. Üzletében hatósági ellenőrzés folyt le és ennek alkalmával ötezer lei bírságot vetettek ki rá azon a címen, hogy a petróleum ára a céduláról nem tűnt ki elég világosan és a kannán új cédulát kellett volna elhelyezzen, amelyen csak annyi szerepeljen, hogy a petróleum ára 4 lei.

Mindezekre való tekintettel hívták fel a kereskedők figyelmét arra, hogy teljes szigorral alkalmazzanak a törvény előírásaihoz, mert ellenkező esetben súlyos bírságok fenyegetik őket.

Az új posta-tarifa újabb rendelkezései

Levélforgalom. Belföldi, vagy külföldön forgalmazott hírlapok küldése esetén a díjszabás 100 gr-ig 1 leu. A postarestante levelek, levelező lapok, újságok és nyomtatványok esetén, a feladásnál külön 5 lei kezelési költség fizetendő. Az ajánlott levelek feladásánál az új szabályzat megszünteti az 5 leies „ünnepi illetéket”. A postai küldeményeknél a súly 10 százalékos többletért a hivatal nem számít fel semmit a feladónak.

Levelezőlapnál a címzés számára fenntartott helyre szöveget írni tilos. Amennyiben a feladó ezt a rendelkezést áthágná, a posta a levelezőlapot levélként kezeli és esetleg külön portóbírsággal is terheli. Az egyes kereskedelmi vállalatok által bevezetett összehajtott, úgynevezett kettős levelezőlap, levélnek számít.

Névleges leveleknél borítékba legfeljebb csak két névjegy tehető. A szokásos névjegynagyságnál nagyobb kártyákat a postaszolgálat rendes levélként portózza.

A nyomtatvány csoportba az új díjszabás még egy kategóriát létesített, az úgynevezett „Imprimat asimilat”-ot, melynek nyomtatott tartalma lehet akár időszerű, vagy személyes közlés is, mégis csak a rendes nyomtatványdíjszabás fizetendő érte. Ilyen nyomtatványoknál azonban kézzel, vagy írógéppel csak a címre, időpontra és keletkezésre vonatkozó adatok írhatók be. Nyomtatványnak számít minden, akár géppel írott körlevél, amelyből a feladó legalább 50 darabot küld szét egyszerre. A nyomtatványok portója 50 gramig 3 lei, 100 gramig 4 lei.

A csökkentett díj küldeményeknél, mint nyomtatványok, áruminták, üzleti papírok, stb., a feladónak kötelessége a borítékra felírni a nyomtatvány jellegét és a boríték le nem zárható. Ellenkező esetben a posta a küldeményt csak mint rendes levelet továbbítja, a vonatkozó levél-díjszabás teljes alkalmazásával.

Autók és kerékpárok adója

Segédmotorral hajtott kerékpárok után 0.3 literes hengerűrtartalomig évi 500 lei, 0.3 litertől egy literig bezárólag ezer lei. A motor-kerékpárok adója: fél lit. terjedő űrtartalomig évi 1200 lei, egy féllitertől 0.75 literig bezárólag 1500 lei. Ezen felül hengerűrtartalommal rendelkező motor-kerékpárok évi adója 2000 lei.

A bérgekocsi három literig évente 3 ezer leit, 3 litertől 4 és fél literig évi 5 ezer leit, ezen felül hengerűrtartalommal évi 6 ezer leit fizetnek. A pótkocsi után a rendes adó fele fizetendő. Az oldalkocsi motor-kerékpároknál az évi adó másfél literig terjedő hengerűrtartalommal 3 ezer lei, ezen felül olyan adót fizetnek, mint az autók.

A nem benzinnel fűtött gépkocsi évi adója 5 literig bezárólag 20 ezer lei, 5 literen felül minden további félliter után 1500 lei. A tömör abronccsal futó járművek az adó kétszeresét fizetik.

Autótulajdonosok kötelesek a gyár romániai képviselőitől bizonylatot beszerezni arra vonatkozóan, hogy autójuknak milyen hengerűrtartalma van. Ezt a bizonylatot a pénzügyvizsgálatósághoz kell elhuttatni a kötelező vallomással együtt. Az autótulajdonosok legkésőbb április 20-ig kötelesek ezeket a bizonylatokat a gyár romániai képviselőitől beszerezni. Amennyiben a képviselő május 20-ig nem bocsátaná ki a bizonylatot, más, hasonló szakmabeli képviselőtől kell beszerezni, egyben pedig legkésőbb június 1-ig be kell jelenteni, hogy a képviselőt a bizonylat kiadását megtagadta. A bizonylatot ugyan csak június 1-ig be kell nyújtani a pénzügyvizsgálatóságon. Mindaddig, míg az új rendezés szerinti kivétel megtörténik, az április 30-ig terjedő adót a régi rendszer szerint kell befizetni, a különbözetet pedig az új kivételről számított tíz napon belül kell leróni.

KAPÓS MŰELVEZET.

A minap körülbelül harmincan ezt a levelet kapták:

Kedves barátom!
Renkivül örülök, ha szombaton este megtisztelnél b. látogatásoddal. Nyolc órákor egy kis hangverseny lesz, tíz órákor vacsora. Kérek, értesíts, hogy számíthatok-e a megjelenésedre? Szívélyesen üdvözlő:
Név.

Másnap harminc válasz érkezett szinte egyöntetűen a következő szöveggel:

Kedves barátom!
Szíves meghívásodat hálás köszönettel elfogadom. Pontosan tíz órákor ott leszek. Viszontlátásig üdvözlő:
Név.

Egyhangulag ismét a régi vezetőséget választották meg a szatmári Iparos Otthon közgyűlésén

A további munka is a népek közötti megbékélést és a társadalmi osztályok összehangolását célozza

A szatmári Iparos Otthon évi rendes közgyűlését vasárnap délelőtt 11 órákor tartotta meg. A közgyűlést Kondor Gedeon elnök nyitotta meg. Elnöki megnyitójában üdvözölte a megjelenteket, majd szomorúan emlékezett meg arról, hogy az Iparos Otthon élete már nem az, ami régen volt. Közgyűlései most nem jelentik azt a társadalmi eseményt, mint virágzásának idején. Két év óta a vezetőség mindent elkövetett, hogy az Iparos Otthon munkájának folytonosságát biztosítsa és ideiglenes helyiséget is szerzett, ahol az iparosok szakköreibet intézték és intézni fogják továbbra is. Végül annak a reményének adott kifejezést, hogy az Iparos Otthon visszaszerzésére indított munkák eredményel fognak végződni. Utána dr. Telegi József, az Otthon ügyészének beszámolója következett. Megállapítja, hogy az 1938. évtől várták az iparos székhez és panaszok ügyének sikeres megoldását, ami azonban nem sikerült. De elcsüggedésre nincsen ok, mert a székhez ügyében a felül kormánytényezők is meg fognak győződni az iparosok igazáról. Az eddigi eredménytelenség oka a vezetőségen kívül áll. A múlt év minden munkája arra irányult, hogy az egyesület életét biztosítsa.

A taglétszám is gyarapodott és a további munkák is azon szellemben fognak folytatódni, amely a népek közötti megbékélést, közérdeket és az igazi testvériség szellemében a különböző társadalmi osztályok összehangolását célozza.

Ezek után Szakáll Ferenc számolt be az iparos dalárda működéséről. Leszögezi, hogy a dalárda a múlt évben is szép erkölcsi eredményeket ért el, de anyagiakban silány a helyzet. Indítványozza, hogy a betegsége miatt lemondott Saja Sándor karnagyot válassza meg a közgyűlés örökös tiszteletbeli karnagynak. A közgyűlés ezt az indítványt egyhangulag elfogadta. Bejelentette még, hogy az új karnagy Nagy Ferenc kollégiumi ének- és zenetanár és ebben az évben meg fogják rendezni a dalárda fennállásának 20 éves jubileumi ünnepségét is.

Utána Kocsis László felolvasta a zárszámadást és a vagyonmérleget, amelyre a közgyűlés megadta a szükséges felmentést. Tisztújításra nem került sor, mert a választmány indítványát, amely a mostani vezetőség mellett foglalt állást, — a közgyűlés egyhangulag elfogadta. Ennek alapján a következő tisztikar végzi továbbra is az Iparos Otthon ügyeinek vezetését: elnök Kondor Gedeon, alelnök Gyüre Lajos, ügyész dr. Teveli József, titkár dr. Ambrózy Pál, főjegyző Lőrinczy Zsigmond, aljegyző Buus János, pénztáros Gaál Imre, gazda Terge László, könyvtáros Gárdos Ferenc, a számvizsgáló bizottság tagjai: Harkácsi József, Kocsis László és Kirilla Mihály. Teveli dr. indítványára az alapszabálynak néhány pontját formai okok miatt módosították. A módosítás befejezésével Kondor Gedeon elnök bezárta a közgyűlést.

Április 15-ig ki kell váltani a háromszékmegyei iparengedélyeket

A sepsiszentgyörgyi munkakamarai kirendeltség már szinte teljesen befejezte a mesterkönyvek kibocsátását. Az ipartörvény rendelkezésének értelmében azonban az ipar gyakorlásához elengedhetetlenül szükséges az iparengedély kiváltása is. A mesterkönyvek kibocsátása alkalmából a munkakamarai titkár az említett rendelkezésre fel is hívta az illetékes mesterek figyelmét. Ennek ellenére mindeztideig alig néhány iparengedély iránti kérvényt nyújtottak be a hi-

vatalhoz. A késlekedés oka az engedély kiváltásához szükséges egészségügyi illetékekben keresendő. Ez az illeték olyan magas, hogy a jelenlegi kereseti viszonyok mellett annak összegét a háromszékmegyei iparosok nem tudják kifizetni. A hivatal most felszólítja a megye iparosait, hogy legkésőbb április 15-ig adják be az iparengedély iránti kérvényeiket. A fenti határidő lejártá után az egész megye területén szigorú ellenőrzés kezdődik.

Nagyszabású munkás- és tisztviselő lakásépítési akciót indított a kormány

A munkaügyi minisztérium a munkáslakásépítések megkönnyítése és elősegítése érdekében a kilenc évvel ezelőtti alakult, de programjából csak alig valamit realizáló Casa Constructiilor gyökeres reorganizálására törvényt készített, amelyet a Hivatalos Lap március 30-i számában már ki is hirdettek.

A törvény szerint, a Casa Constructiilor önálló jogi személyiség, autonóm ügykezeléssel mely a munkaügyi minisztérium mellett működik. Célja, hogy elősegítse a megfelelő anyagi eszközökkel nem rendelkező lakosság, elsősorban pedig a munkásbiztosító tagjainak és tisztviselőknek a saját ház megszerzését, illetőleg felépítését. E célból a Casa Constructiilor házépítési akciót folytat le, telkeket vásárol parcellázásra, hosszabb lejáratu kölcsönöket folyósít és esetleg közintézmények részére épít. A Casa Constructiilor típus munkásházépítésekre is berendezkedik. Az épített házak ellenértékének visszafizetését maximálisan 20 évben, a jelzálogkölcsönök maximális idejét pedig tizenöt évben állapítja meg a törvény, amely 15—20 éves teljes adó- és illetékmentességet biztosít az ilyen házakra.

A Casa Constructiilor törvényének kedvezményében részesülnek a munkásbiztosító tagjai, ha legalább három évig megszakítás nélkül fizették a járulékot, legalább 25 évesek és legfeljebb 55 évesek, valamint a véglegesített tisztviselők, legalább öt éves megszakítás nélküli szolgálattal.

A Casa Constructiilor pénzalapjait fedezi: Az 1939—1940. évi költségvetésben szereplő 20 millió lei állami szubvenció, a munkaügyi mi-

nisztérium költségvetésében évenként szereplő 25 millió, a központi munkásbiztosító által adandó évi 5 millió szubvenció. Ezenkívül

azok a vállalatok, amelyek ötnél több alkalmazottal dolgoznak, az általuk nyújtott összefizetés után 0.30 százalék illetéket fizetnek.

Az alkalmazottak hetenként 1 leit fizetnek a Casa Constructiilor javára. Ezek az új illetékek április 1-én léptek életbe.

A fentiekben kívül a tartományok, megyék és városok a lehetőség szerint kötelesek munkás- és tisztviselőlakások céljaira telket rendelkezésre bocsátani.

A központi munkásbiztosítót kötelezi a törvény, hogy évenként minimálisan 50 millió leit adjon a Casa Constructiilornak kölcsönként az építkezési alapból.

Az építkezések elősegítésére kötvényt bocsájthat ki a Casa Constructiilor. Ha a kötvény kibocsátás értéke meghaladja az 50 millió leit, úgy ahhoz a minisztériumnak engedélyre van szükség. A kötvények fedezetül szolgálnak a Casa Constructiilor által kapott jelzálogok.

A törvény április 1-én lépett életbe.

GONDOS APA.

Döcög azt mondja a lánya esküvőjén Pöcögnek: — Kitűnő egy ember ez az én vőm, az esküvő után fogok neki adni még száz ezer leit.

— Megvagy te bolondulva? — mondja Pöcög. — hiszen, ha jól tudom, félmillió lei hozományt kaptam.

— Persze, hogy kaptam, — feleli Döcög, — de tudod, én azt akarom, hogy szeresse is a lányomat.

Közügyűlést tartott a marosvásárhelyi Magyar Iparos Egylet

A Marosvásárhelyi Magyar Iparos Egyesület nagy érdeklődés mellett tartotta meg évi rendes közgyűlését saját székházában.

Bustya Béla elnöki megnyitójában beszámolt az egyesület múlt évi működéséről s arról, hogy az egyesület mindig segítségére volt tagjainak ügyes-bajos dolgaik elintézésében, hivatalos és közérdekű ügyekben. Ilyenek: az adóvalomások kitöltése, beadása, adó, városi taxa kiírások megfellebbezése, mesterkönyvek kicserélése, 4%-os adóívek kitöltése, románnyelvű kéresek megírása, stb.

A múlt évi segesvári országos iparos kongresszuson az egyesület 14 küldöttel képviseltette magát s ott ezekkel karöltve, erőteljesen támogatva az itteni iparosság általános akaratát és sikerült megakadályozni, hogy az erdélyi iparosság a galatii liga szárnyai alá kerüljön. Majd rátért azon áldatlan helyzetre, hogy három egyesületi tag szinte egész évi folytatódagos, személyes éli beadványaival benítölög és elkedvetlenítőleg hatott a vezetőség egész évi munkájára. Ez különösen az elnök személye ellen irányult, aminek egyik bizonyítéka a tárgyalásra tűzött bizalmatlansági indítvány is. Kéri a tagokat, hogy úgy ebben, mint a napirend egyéb pontjainál, őrizték meg nyugodtságukat és minden személyeskedést félre téve, az egyesület és az általános iparos érdek szerint hozzák határozataikat.

Muzsnai Károly titkár jelentése szerint a taglétszám inkább emelkedő, mint csökkenő s a mostoha viszonyok ellenére belső berendezésre, gázfűtés bevezetésére és második billiárdasztal beszerzésére, úgyszintén a székház vételárának törlesztésére jelentékeny összeget fordítottak.

Az elnöki és titkári bejelentések tudomásul vétele után a különböző bizottságok számon tartak be működésükről, majd a bizalmatlansági indítvány tárgyalására került sor.

A bizalmatlansági indítvány tárgyalásánál a közgyűlés teljes bizalmat szavazott az elnöknek, kérve őt, hogy tovább is az eddigi bizalommal és tehetséggel dolgozzon az általános iparos érdekekért. A bizalmatlansági indítvánnyal kapcsolatos személyes ügy elintézését az érdekelt felek beleegyezésével választott bíróság elé utasították.

Új választmányi tagokká választottak: ifj. Antal Imre, Elek János, Káli József, Kilyén Sándor, Miklós Ferenc, Pálffy János, Tóthfalusi Sándor, Veréb Ferenc, Vitális Albert, Zsakó János. Számvévi bizottság: Csizmadia István, Keresztes Gyula, Theisz János és Wittmann Géza.

Drága portéka a libatömő

Írta BODOR ALADÁR.

Nagyapámék Borberekben, a papéknál voltak vendégségben. Utána aztán, ahogy hazaértek, azt találta mondani nagyapám a nagyanyámnak:

— Abbazon, a libapecsenye kitűnő volt, soha jobbat nem eitem!

Erre a nagyanyám először is egy félóraig nem válaszolt. Aztán, amikor már lebirta nyelni a félóraig torkában gomolygó neheztelést, odavetette:

— Várhatja is, amíg én ebben az életben idehaza libapecsenyét csinálók! Majd csak menjen érte Borberekbe! Különben is, tudja meg, a borbereki libák nem is rendes libák. A papné géppel tömeti őket, libatömő géppel. Ávall aztán nem nagy kunszt dögire hízlalni a libát!

— Nono, hiszen nem azért mondtam — egészítette nagyapám kivételesen békülékenyen — lesz teneked kövőbb is. Lesz hát, meg is mutatok. Még holnap bemegyek Fehérvárra és hozok olyan libatömő gépet.

Nagyanyám egy kicsit elcsodálkozva és némi felöltő gyanúval tekintett vissza!

— Olyan gépet? Csak hagyja, nem szorultam rá.

— Debizony, hogy hozok. Ha már kimondtam, hát hozok. Olyat hozok, hogy...

— Mondtam, hogy nem kell. Maradjon csak otthon. Kár azért Fehérvárra menni. Nem jól szokott végződni, ha bemegy...

— Már pedig hozok. Akármibe kerül. Megmutatjuk, hogy a mi libáink...

A falusi italmérési engedélyek érvényét július elsejéig meghosszabbították

A temesvári vendéglősök ipartársulatához megérkezett a pénzügyminisztérium rendelete, amely a falusi italmérési engedélyek érvényességét ez év július elsejéig meghosszabbította. Mint ismeretes, a falusi italmérési engedélyek érvényessége a múlt év október elsejével megszűnt, de azután ez év április 1-ig meghosszabbították. Miután igen sok községben április 1-ig nem tartották meg az italmérésekre vonatkozó árlejtést, a vendéglősök ipartársulata táviratilag fordult illetékes helyhez, hogy meghosszabbítást eszközöljön ki. A minisztérium a meghosszabbítást engedélyezte és július 1-ig csak azokat az árlejtéseket tartják meg, amelyek eddig nem történtek meg. A rendelet a továbbiakban úgy intézkedik, hogy azokat az italmérési engedélyeket, amelyek az árlejtés útján adtak bérbe s azokat a monopoligazgatóság jóváhagyta, a pénzügyigazgatóság köteles haladéktalanul kiszolgáltatni. Azok a községek, ahol az árlejtést még nem tartották meg, kötelesek arról gondoskodni, hogy az árlejtések minél előbb, de legkésőbb július 1-ig lefolytatandók legyenek.

A temesvári vendéglőipartársulat felhívja vidéki tagjait, hogy a már jóváhagyott új italmérési engedélyeket a pénzügyigazgatóságnál váltsa ki, azok a tagok azonban, akiknek árlejtését elutasították, vagy nem tartották meg, készségek elől összes irataikat, hogy résztvehessenek azon az árlejtésen, amelyet a községek együttesen a pénzügyi hatósággal meg fognak tartani.

Július elseje után a vidéken egyetlen olyan

italmérési engedély sem érvényes, amelyet nem árlejtés útján szolgáltatott ki.

Temes-Torontálmegyében körülbelül a falusi italmérési engedélyek negyven százaléka még nem került árlejtésre, de vannak megyék, ahol csak tíz százalék ez az arány. Miután a régi italmérési engedélyeket meghosszabbították, a mostani tulajdonosok július 1-ig élhetnek vele, sokat azonban az a veszély fenyegetett, hogy április 1-én már nem lesz érvényes italmérési engedélyük. A meghosszabbítás most megmentette őket kellemetlen helyzetükből. Sok községben az eddigi korcsmárosoknak sikerült az italmérési engedélyt újból megszerezni. Az árlejtéseknél a hadiözvegyek és hadiárvaik előnyben részesülnek, amennyiben az árlejtés nélkül szolgáltatják ki részükre öt évi időtartamra az engedélyt, ha megfelelő okmányaikat bemutatják.

Ezzel kapcsolatban közölhetjük, hogy a vendéglői ipart közelről érdeklő rendelet jelent meg, amely szerint az eddigi italmérési illetékeket jelentékenlen felemelték. Ezer lakossal rendelkező faluban az új illeték 2000 lei. 2000 lakossal rendelkezőkben 2500 lei, 2000—3000 lakosú községben 3000 lei, ennél nagyobb községekben 5000 lei, ami egyben a falusi italmérési engedélyekre nézve a maximumot is jelenti. A községeknek fizetendő bér díja 1500—15.000 lei. A városokban az italmérési engedélyek díját a lakbérérték szerint állapítják meg. Eszerint vannak Temesvárott olyan vendéglők, amelyek ezentúl 80.000 lei italmérési illetéket kötelesek fizetni.

Több árucikk repülőbéllyeg illetékét és forgalmi adóját felemelték

Bucurestiből jelentik: A most kezdődő pénzügyi évre minisztériumi jegyzőkönyvvel számos árucikk fix illetékét a repülőbéllyeg alapjára 1 százalékról 2 százalékra felemelték. Ez az intézkedés többek között a következő cikkek-re vonatkozik: Importált pamutfonal kilója után a jövőben 8.40 lei repülőbéllyegilleték fizetendő az eddigi 4.20 lei helyett. Feldolgozatlan állapotban importált gyapott kilója után illeték 7 lei (eddig 3.50 lei). Importált kenderfonal 2.60 lei (1.30 lei). Feldolgozatlanul importált kender 0.40 lei (0.20 lei). Feldolgozatlan állapotban importált Manilla 1 lei (0.50 lei). Az országban

gyártott és bedörzsölésre használandó szesz literje után 8 lei fizetendő (eddig 4 lei). Vasdrót 17 lei (8.50 lei). Importált vaslemez 38 lei (19 lei). Importált ánismag 1.20—1.50 lei (0.60—0.75 lei). Hasonlóképpen 1 százalékról két százalékra emelték a szörmeárak után fizetendő hasonló illetéket is.

A forgalmi adót ugyanezen célból 3 százalékról 4 százalékra emelték fel a malomból kihozott lisztnél, amely után a jövőben az eddigi kilogrammonkénti 0.22 lei helyett 0.30 leit számítanak. Az ecetgyárba beszállított bor literjének forgalmi adóját 0.26 leiről 0.35 leire emelték.

Hiába volt minden tiltakozás, másnap délelőtt nagyapám befogott. Nagyanyám kapkodva eldugott minden krajcárt, ami a kezéigébe esett, még a nagyapám óráját is elcsente, azt mondta, hogy kell neki a tojásfőzéshez, délre pont tojástart akar főzni.

— Nem órával kell azt főzni — bosszankodott nagyapám. — Miatyánkkal kell azt főzni. Aztán így még te lehetsz az oka, ha elkésem a visszatéréssel.

Azért csak felpakoltatott, picetokot is állított a saroglyába, puskát a váratlan veszedelmek ellen, meg minden egyéb szükséges dolgokat. Igaz ugyan, hogy Fehérvár Alvinétől mindössze egy órányira van, de visszafelé tovább is tarthat, alighanem azért kellett hát vagy négy napra enni-inni való meg egyeb.

— Na csókollak fiam, meglátod, olyat hozok, de olyat, — búcsúzott nagyapám, mikor a kapuban kihajtottak, hanem nagyanyám nem volt ott a búcsúzásnál, a nyári konyhában úgy szidta a szolgálat, hogy idebe is behalattszott.

Ugy vacsora előtt kellett volna megjönnie nagyapámnak. Persze, hogy nem jött. Nem is vártuk, nagyanyám várta legkevésbé, nem is csináltatott neki vacsorát. Mi gyerekek is csak szalonnát kaptunk, meg csakugyan tojástart. Hanem azt se csinálták órával, a nagyapám órájával. De még miatyánkkal sem.

Másnap meglátogatta a házat egy ismerős öregb asszony Borberekből.

— Hallom szívem, hogy elment az urad Fehérvárra. Nem jött még vissza?

— Hiszen talán látnivaló, hogy nem jött meg. Hát, ha elment, elment, s ha nem jött meg, hát nem jött, s annyi.

— Úgy hallottam, hogy négy napra való enni-valót, megymást vitt magával. Akkor talán négy napra fog odamaradni, nem gondold?

— Megehetik azt hamarabb is, ha többen lesznek rá.

— Na, de hát kapni még enni-inni valót vendéglőben, korcsmában is.

— Úgy hát. Eppen azért küldtem be, hadi fujja ki magát egy kicsit. Meg aztán hoz nekem libatömő gépet.

Elment a vendég, nagyanyám pedig úgy rekcomuzta a gyerekeit meg az unokáit egész nap mintha Isten tudja, mennyi vétet követünk volna előellene. Éjszaka pedig, mondották a nagyné néim, még éjjelután is világosság volt nagyanyámnál. Mégis csak várhatta...

Megint eltelt egy éjszaka. Hát délelőtre haza jön a kocsis, de gyalog, hogy nagyapám küldte haza, huszonkilenc pengő hetvenkilenc krajcárért, ugyanis ki akarja fizetni nagyapám valami kis adótartozását, ha már éppen benn időzik Fehérvárott.

— Látod ezt a laakanyújtót, te piszok, hát ezt adom én, de mindgyárt, ha nem kotródol!

— Akkor, azt mondta a gazdám, menjek Dani bácsihoz, s majd ad.

— Oda ne merj menni, te akasztófa! Véged van, ha csak beszélni is merészelsz vele!

De azért jönak látni nagyanyám, hogy személyesen tartsa vissza Dani bácsit holmi meggondolatlan kölcsönzéstől. Sebtében fölöltözködött és átszaladt Dani bácsiékhöz.

Későn érkezett. Dani bácsi már, mint mondták, magához vette a szükségeltető adóhátralékot és maga kelt útra, de nyomban, hogy azzal az 6 aranyos jó szívével nagyapámat kisegítse.

Nagyanyám nem tehetett mást, mint hogy föl-

Általános rendelkezéssel szabályozta a belügyminiszter az állampolgárság megszerzésének módját

A pénzügyminiszter a pénzügyigazgatóságokhoz leiratot küldött, amely szabályozza azokat a módokat, amelyek igénybevételével az állampolgársági lajstromból kimaradt többségi és kisebbségi nyugdíjasok hozzájuthatnak régen beszüntetett nyugdíjaikhoz. Ujában Kolozsvár város tanácsához nagyfontosságú rendelkezés érkezett, amely most már általánosságban szabályozza a módokat, amelyeknek alapján kimaradt egyének megszerkezhetik állampolgárságukat. Minthogy a belügyminiszternek ez a rendelkezése főleg az ország területén élő kisebbségi állampolgárokat érdekli, szükségesnek tartjuk a belügyminiszteri leiratot ismertetni.

A BELÜGYMINISZTERIUM LEIRATA

A 6122 A—1939. sz. és március 24-én kelt belügyminiszteri rendelet megállapítja, hogy az állampolgársági lajstromokból kimaradt román nemzetiségű egyének elismeréssel, a kisebbségek pedig csak honosítás útján szerezhethetik meg állampolgárságukat az igazságügyi minisztérium mellett működő naturalizálási bizottság útján.

Román nemzetiségűek a 8 lei okmány- és 1 lei repülőbélveggel felbélvezett és román állampolgárrá való elismeréseket kérő kérvényhez a következő mellékletet kell csatolják: 1. Születési bizonyítvány. 2. Román eredetüket igazoló igazolvány. 3. Szüleiknek házassági levele. 4. Erkölcsei bizonyítvány. 5. Büntetlen előéletet igazoló bizonyítvány. 6. Nyilatkozat arról, hogy esetleges idegen állampolgárságáról lemondott. 7. Híetőségi bizonyítvány. 8. Igazolvány arról, hogy idegen állampolgárságra nem optált.

A KISEBBSÉGEK HONOSÍTÁSA

A kisebbségek állampolgárságukat, mint fentebb ismertettük, csak naturalizálás útján nyerhetik el, ami már sokkal körülményesebb és költségesebb, amennyiben a naturalizálásra vonatkozó és az igazságügyminisztérium naturalizálási bizottságához beadandó kérvényt már 660 leies fiskális bélyeggel, 100 lei bírósági bélyeggel és 2 lei repülőbélveggel kell ellátni. Ellentétben az eddigi gyakorlattal, ehhez a kéréshez nem

kell mellékelni a kérvényezőnek más állampolgárságról való lemondásról szóló nyilatkozatot és ezt a naturalizáló bizottság csak akkor kéri, ha a kérelmező egyébként megfelel a követelményeknek, mert a multban már számtalan esetben megtörtént, hogy a kérelmezők előre lemondtak idegen állampolgárságukról, a naturalizálási bizottság pedig nem ismerte el állampolgárságukat s ennek következtében hontalanokká váltak. Leszögezi a belügyminiszter rendelete, hogy a naturalizálási bizottsághoz beadott kérvények a kérelmező tényleges jogi helyzetén mit sem változtatnak és

ebből semmi jogelőnyt sem szerezhethetnek mindaddig, míg a honosító bizottság őket tényleges állampolgároknak el nem ismeri.

A honosításra vonatkozó kéréshez a következő okmányokat kell mellékelni: 1. Nagykörűségi bizonyítvány. 2. Politikai jogokkal rendelkezik. 3. Igazolvány arról, hogy 10 éve az ország területén tartózkodott. 4. Nem volt büntetve és államellenes tevékenységben nem vett részt. 5. Nem szerzett gyógyíthatatlan betegséget. 6. A megélhetéshez szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik.

KEDVEZMÉNYEK

Nem kell igazolni az országban 10 év óta való tartózkodásukat és a megélhetésre vonatkozó anyagi eszközöket azoknak, akik a román hadseregben szolgáltak, román nemzeti szempontból a Romániában való tartózkodásra hasznosak, román nővel léptek házasságra, valamelyik romániai egyetem diplomájával rendelkeznek, az országban születtek és 21 éves korukig itt éltek, ha törvénytelen születésűek és naturalizált, vagy elismert román állampolgárok törvényesítik. Végül pedig, amennyiben az illető nő és naturalizált román állampolgárhoz ment feleségül.

NYILVANOSSÁGRA HOZZAK A RENDELETET

A belügyminiszter rendelete tehát, amelyet különben a városi tanács a napokban hirdetmény útján is közzé fog tenni, módot ad az ál-

lampolgárság elnyerésére mindazoknak, akik az állampolgársági névjegyzékből kimaradtak. Ezzel a rendelettel tehát meg van oldva az eddig még mindig vitás állampolgársági jogok elismerése. Mindenesetre ez a rendelkezés ezek és ezek lelki nyugalmát fogja visszaadni, akik eddig — bár állampolgársági jogokkal rendelkeztek — az ég és föld között lebegtek, baj csak ott van, hogy a kisebbségek szempontjából az eljárás költséges, körülményes és hosszadalmas. A szükséges bizonyítványok beszerzése nemcsak tekintélyes időt, hanem igen sok költséget vesz igénybe. Módot kellene találni arra, hogy a belügyminiszter — aki ezzel az intézkedésével nagy megértésről tett tanúságot — ne követelje a honosítási bizonyítvány közel 800 leies bélyegköltségeit, mert emiatt sokan fognak abba a helyzetbe kerülni, hogy a sok költség miatt még a rendelet könnyítése ellenére is, nem fogják tudni megszerezni állampolgárságukat. A kisebbségek vezetőinek ki kellene eszközölni, hogy általánosan rendelettel mentse fel a bélyegkötelezettség alól a honosításra szükséges okmányokat

Április 23-án jelenik meg a bérlőket feltüntető „ingatlan könyv”.

A fő- és az albérlők bejelentési kötelezettségét megállapító törvény rendelkezései szerint az „ingatlan könyv” április 23-ikán fog megjelenni. Ezeket a könyveket 1939 május 23-ikáig kell a végrehajtási utasításban előírt módon kitölteni és 2 példányban a kerületi rendőrbiztosi hivatalokhoz beadni. Minden változást, amely ezen bevezetések tárgyában utólag bekövetkezik, úgy a népesedési hivatalhoz, mint a kerületi rendőrbiztoshoz be kell jelenteni. A bejelentések alkalmával fel kell mutatni a bejelentett személyekre vonatkozó igazoló okmányokat. Az ingatlan könyvek bemutatásának és a bekövetkezett változások bejelentésének az elmulasztását a törvény rendkívüli nagy bírságokkal és ezek behajthatatlansága esetében fogsággal bünteti. Úgy az ingatlan könyv, mint a hivatalos bejelentő lapok kibocsátása előtt is terheh azonban a háztulajdonosokat és főbérlőket a már bejelentett adatok tárgyában beálló változásoknak azonnali bejelentési köteleossége.

ARISZTID ÉS AGENOR.

Arisztid zergetollas kalapban és vadászpuskával a vállán megy az uccán. Találkozik Agenorral, aki figyelmezteti:

- Arisztid, kéklek, most vadásztílam van.
- Nem is vadászni megyek, kéklek, — mondja Arisztid, — hanem a családi okmányaimat szerezem be. Már mind megvan, csak a nagyapán hálotti bizonyítványa hiányzik.
- Es minek ahhoz puszka, kéklek?
- Most akarom agyonlőni, kéklek.

bőszítette a Dani bácsi feleségét s az meg is ígérte neki, hogy nyomban föltesz a tűzhelyre egy nagy fazék vizet forrni, s mielőtt Dani bácsi hazaérkezik, nyomban és szó nélkül leforrázza Dani bácsit, főleg a bajuszát és a haját, attól tán megjámorodik az akasztanivaló.

Hanem sok idő volt még addig, kihűlhetett még addig az a forróvíz! Dani bácsi se sietett leforráztatni magát.

— Te Imre, — vette elő nagyanyám ebéd után nagybátyámat — te már jóformán kész ember vagy. Benned megbízom, te mindig becsületes voltál. Most már rád bízom a dolgot, eredi be Fehérvárra és hozd vissza az apádat. Még idejében.

Imre némi aggodalmakkal, szorongással, de aztán fokozódó önbizalommal mingyárt ebéd után útnak eredt. Vasúttal ment, úgy estére már itthon is lehetnek.

Úgy látszik, Imrének nem volt szerencséje. Nem jött vissza éjszakára. Csak másnap késő délután valódott haza, akkor is igen gyanús állapotban.

— Tetete, te Imre, mi van veled? Mit csináltál azok veled, mi?! Rögtön megmondasz mindent! Hol jártál?

— Hát, édesanyám, én nem tudom...

— Nem tudod? Hát nem Fehérvárt voltál?

— De igen... Csak hogy onnan elvittek. Kocsin. Valami faluba talán.

— Kik vittek el?

— Nem tudom...

— Nem tudod? Nem akarsz vallani? Es nem tudod, hogy miéle faluba? Mikor úgy ismered te az egész vidéket, mint én a tenyeremet.

— Bekötötték a szememet zsebkendővel, hogy ne láthassam a vidéket. Aztán mikor levették a

zsebkendőt, valami pincében voltunk.

— Pincében! Oh, a gyalázatosak! Elrontják az én becsületes fiamat! Aztán ez mi a csuda a fejedet?

— Valamelyik elcserele a kalapomat.

— Es hol a nyakkendő? Es hol a... Oh, te szerencsétlen, te gyalázatos, te, hiszen te összevisza vagy illatosítva! Te büdös vagy, te fertelmes! Menj, menj, ment a szemem előtt, men a te, rettenetes apádhoz, hogy ne is lássalak.

Hát hordta is a sátorfáját Imre, de még mi is szaladtunk a világ négy sarka felé!

Negyednap reggel kopognak az ajtón, igen hivatalosan. Ki az? Hát a rendőr az. Egy rendőr Fehérvárról. Irást hoz, hivatalosat. Nagyapámat keresi, nagyanyámnak nem akarja átadni. Csak hogy persze, mit a nagyanyámnak egy rendőr, mikor ő föl van háborodva! Nagyanyám elragadta tőle az iratot és elolvasta. Érthető írás volt. Tíz forint büntetés éjjeli csendháborításért. Es a rendőr zsebből előadott egy bizalmas cédula is, ez már igazán csak a nagyapámnak volt szánva. Csak pár szó: Édes Lajoskám! Hát mégis megmutatom, hogy a feleséged meg fog pofozni. A tíz florest pedig komolyan fizeted, hiszen minden nyilvánosan történt. Válgék mindkettő egészségedre. Lujza mamának csókolom a kezét. K. S. rendőrkapitány.

— Es itt van kéremszépen a cigány is, aki a brácsájáért kéri a tizenkét forintot, — figyelmeztette udvariasan a rendőr.

— Igen, itt van? Hát keresztüllövöm, de rögtön azt a cigányt, hozom a puskát és keresztüllövöm!

Indult le nagyanyám a puskáért, vagy talán el akart szaladni sírni,

— Ne tessék keresni a puskát, hiszen azt elköbcsitatta a rendőrkapitány úr, mikor a becses férje nagyon lövöldözött vele.

— Es ő adta, ő engedte a maffia?

— Mit csinálhatott volna, mikor elvették tőle. De ne tessék érte bosszankodni, az úr visszazalopatta.

— Visszalopatta?

— Igen, éppen énvelem. En őriztem ugyanis. Aztán két forintért... Az állással játszottam kérem...

Még benn volt a rendőr, mikor jött Dani bácsi. Egy gyönyörű szép virágcsokrot tölt maga előtt, olyant, amilyent a színésznőknek csináltaknak.

— Nézd csak nézd, édes Lujzám, a te szerető, gyöngéd férjed küldi, hát lehet-e az ilyenre haragudni? Mert a szíve arany és mindig csak rád gondol. Még szerencsére, hogy én vigyáztam rá...

Ott volt még a virágcsokor az ágyra dobva, mikor nagyapám néhány perc múlva vidáman és gyöngéden belépett. Nagyanyám ott volt elnyúlva a virágcsokor mellett és nem lehetett a kezét a szeméről lefejtetni. Talán nem is lett volna tanácsos erőltetni.

— Azt a kis adóhátralékot, lekem, azt részben kifizettem — engedte nagyapám a rettenetesén elbúsult asszonyát. Vagy lehet különben, hogy máshová fizettem, csak hogy kifizettem, nem maradtam adós, az bizonyos. Na, aztán ezt a szép virágot meg sem nézed, mi?... Hanem, igazis, azt a fene libatömő masinériát, azt nem vettem meg. Tudod, hogy egy kicsit most már spórolni kell ezután és azért a semmiségért négy ötvenet kért az akasztófáralól! Hogyisne!

„Industria și Comerțul” Soc. Cooperativă de credit și economie din Arad
„Ipar és Kereskedelem” takaré- és hitelszövetkezet Arad

Activa			CONTUL DE BILANȚ LA 31 DECEMBRIE 1938.		Pasiva	
Numerar în casă	598153			Părți sociale	6308258	
Disponibil la Bănci	816983	1415136		Părți sociale sub retragere	282519	6590777
Scout		13740695		Fondul general de rezervă	1234868	
Debitori în cont curent		6316418		Fond de rezervă pt. creanțe dubioase	223035	1457903
Debitori pt. mărfuri ai secției „Mercur”		5971855		Depuneri spre fructificare		10944206
Pierderi din apl. legii lich. dat din 7 IV. 1934		470000		Depuneri în cont curent		1519672
Avansuri diverse		85983		Creditori pt. mărfuri ai secției „Mercur”		5514368
Hărții de vitoare		52625		Tranzitor al secției „Mercur”		644518
Părți sociale Inst. Naț. al Coop. București		50000		Diverse		344036
Imobilul de vânzare		127960		Reescont		1010147
Mobilier		76000		Dobânzile reportate din 1938 pt. 1939.		76549
				Beneficiu net		204496
		28306672				28306672

Arad, la 31 Decembrie 1938.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

I. Olariu

Hilyer

Schaefer

Reinhart

Vandracsek

Bakács

Verificat și găsit conform registrelor.

COMITETUL DE CENZORI:

Bloch

Ungureanu

Fibinger

Debit

CONTUL DE PROFIT ȘI PIERDERE LA 31 DECEMBRIE 1938.

Credit

Cheptueli generale	259927		Dobânzi și comisioane	1791718	
Salarii	520250	780177	Venituri secției de mărfuri „Mercur”	803888	2595606
Chirii		100000			
Dobânzile plătite după depuneri	376460				
Dobânzi de reescont	55437	431897			
Impozite		275148			
Cheptueli ale secției „Mercur”		803888			
Beneficiu net		204496			
		2595606			2595606

Arad, la 31 Decembrie 1938.

CONSILIUL DE ADMINISTRAȚIE:

I. Olariu

Hilyer

Schaefer

Reinhart

Vandracsek

Bakács

Verificat și găsit conform registrelor.

COMITETUL DE CENZORI:

Bloch

Ungureanu

Fibinger

A szatmári törvényszék elvi jelentőségű döntése cégbejegyzési ügyben

Nagyjelentőségű döntést hozott Szalpéter Frida szatmári kereskedő cégbejegyzési kérelme ügyében a szatmári törvényszék dr. Galea-Dragutescu tanácsa.

Szalpéter Frida cégbejegyzési kérelmet nyújtott be a kereskedelmi és iparkamarához. A cég-hivatal delegált bírója azonban elutasította a cégbejegyzési kérelmet, mert az iratok közül hiányzott Szalpéter Frida jogerősen felülvizsgált állampolgársági igazolványa. Az elutasító végzés ellen Szalpéter Frida fellebbezést nyújtott be a törvényszékhez és egyidejűleg pótolta a hiányzó iratot.

Eközben, mielőtt a hivatalos eljárás folyt, 1938 december 15-én megjelent a hivatalos lapban a cégbejegyzést módosító törvény, amely újabb feltételekhez köti a cégbejegyzést, illetve a kereskedelem gyakorlását. Egyik feltétel például a királyi helytartóság székhelyén működő bizottság kedvező véleménye.

A fellebbezési tárgyaláson a kereskedelmi kamarai jogi képviselője már a módosított cégbejegyzési törvény álláspontjára helyezkedett. Arra kérte a törvényszéket, kötelezze Szalpéter Fridát, hogy szerezze meg és csatolja be mindazokat az iratokat, amelyeket az új cégtörvény előír, illetve a cégbejegyzéshez szükségesnek tart. Azzal érvel, hogy a december 15-i törvény minden jogerősen el nem bírált ügyre is vonatkozik, tekintet nélkül arra, hogy a cégbejegyzési kérelem mikor lett benyújtva.

Ezzel szemben a fellebbező fél jogi képviselője, dr. Krémer Jenő, azzal érvelt, hogy az 1938 december 15-i törvény nem helyezte hatályon kívül az 1931 évi cégbejegyzési törvényt, csupán csak kibővítette a cégbejegyzést a jövőben újabb anyagi jogi feltételekhez köti. Tekintettel azonban arra, hogy az anyagi jogi törvényeknek nincs visszaható erejük, a december 15-i törvény csak azokra a cégbejegyzésekre vonatkozhat, amelyeket ezen határidő után kértek a kereskedelmi kamaránál. Az 1938 december 15. előtti kérelmezett cégbejegyzéseknél ez szerint nincs szükség más iratokra, mint amelyeket az 1931-es törvény előír.

A törvényszék elfogadta Krémer dr. jogi érvelését s helyt adva a fellebbezésnek, kötelezte a kereskedelmi kamarát a cégbejegyzési kérelem tel-

jesítésére. Kimondotta, hogy tha a cégbejegyzés 1938 december 15. előtti kérelmeztek, akkor nem szükséges az új törvény által előírt okmányok.

A dr. Galea-Dragutescu tanács döntése azért is elvi jelentőségű, mert az ország többi törvényszéke előtt számtalan hasonló fellebbezés fekszik.

— Harminc kilógram sulyig küldhetők csomagok a postán. Megírtuk, hogy a posta vezérigazgatósága április 1-én új tarifát léptetett életbe. Ugyanakkor a posta revideálta a szállítási szabályzatot is. A módosítás szerint a posta harminc kilógram sulyig vesz fel postacsomagokat az ország bármely községébe, míg Bucurestibe 50 kilogramos postacsomag is küldhető. A rendelet ugyancsak április 1-én lépett életbe.

MITOL RESZKET?

Boros úrnak, a jóhírű kefekötőnek nagyon reszket a keze, elmegy az orvoshoz. Az orvos megvizsgálja és így szól:

— Maga, barátom, nagyon sok sört iszik.
 — Nem mondhatnám, — feleli Boros, — az ebédhez megiszom két pohárral és a vacsorához megiszom két pohárral.
 — Na, ez nem sok. De bizonyára spriccert is iszik.

— Nem sokat. Dél előtt megiszom ötöt és délután is megiszom háromat.

— Na, de tiszta bort is iszik.

— Hát igen. Esténként megiszom öt-hat üveg-gel.

— Na látja, — mondja az orvos — ettől reszket a keze.

— Háláistennek, hogy ezt mondja, doktor úr.

— Miért háláistennek?

— Mert én már azt hittem, hogy attól az üveg konyaktól reszket, amit elalvás előtt az ágyban megiszom.

— Bélyegmentesek a képesítési igazolványok. A pénzügyminisztérium 531.436—1939, valamint a munkatügyi minisztérium 32.450—1939. számú rendelkezése értelmében a jövőben a mester-, illetve munkakönyvekre, továbbá a képesítéssel nem rendelkező munkások munkai-gazolványaira nem kell alkalmazni a 27 leles okmány- és a 2 leles repülőbélyegeket.

Aradi Polgári Jótékony Egyesület

Halálesetet Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare în caz de deces a Reuniunii Civile de Binefacere din Arad prin aceasta comunică cu asociații, că cotizațiunile de deces sunt scadente până la numărul curent:

Az Aradi Polgári Jótékony Egyesület Halálesetet Segélyző Csoportjai igazgatósága ezúton közli l. t. tagjaival, hogy a halálozási járulékok a következő sorozatokig esedékesek:

Grupă I. Csoportban: Iosif Bognár József 1002, Gheorghe Suciu György 1003, väd lui Ioan Leszni Jánosné 1004, s. l. Carol Nagy Károlyné 1005.

Grupă II. Csoportban: Carol Revilák Károly 1070, väd. lui. Andrei Gyaraký Andrásné. 1071, Ludovic Eszényi Lajos 1072.

Aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja

Directiunea Grupelor de Ajutoare de Inmormântare a Industriștilor din Arad face cunoscut membrilor cari sunt în restanță cu cotizațiile lor, să achite restanțele în interesul lor propriu, fiindcă în conformitatea §-lui 14 și 15 din statutele calitatea lor de membri respira automatic, adică dacă membrul decedază între timp, nu se poate acorda ajutorul. Cotizațiunile sunt scadente după următorul membri decedat:

Az aradi Iparosok Temetkezést Segélyző Csoportja igazgatósága értesíti a csoport azon tagjait, akik halálozási járulékaikkal hátralékban vannak, azt saját érdekükben rendezzék, mert a csoport szabályzatának 14. és 15-ik §-a értelmében tagsági joguk automatic megszűnik, azaz, ha a tag közben elhal, a segély nem folyósítható.

A fizetés a következő elhunyt tagjaink után esedékes:

In Grupă A) Csoportban: 1094 Iosif Genzinger József, 1095 V. l. Ladislau Fekete Lászlóné, 1096 Mihail Volentir Mihály, 1097 V. l. Antoniu Mayer Antalné, 1098 Nicolae Bartha Miklós, 1099 S. l. Ludovic Koncsek Lajosné, 1100 V. l. Dimitrie Toncsity Demeterné, 1101 Petru Iovanovics Péter, 1102 Savu Lázár Sebő.

In Grupă B) Csoportban: 1063 Aron Luck Aron, 1064 V. l. Aurel Popp Aurélné, 1065 Pavel Plank Pál, 1066 Mihail Volentir Mihály, 1067 V. l. Nicolae Dellin Miklósné, 1068 V. l. Ioan Verok Jánosné.

TIPOGRAFIA „HIRLAP” ARAD